

RENOSCRIPTO

vaktijdschrift voor de architect, de aannemer en de projectmarkt

nr. 108 | maart 2022 | €12
Afgiftekantoor Gent X – P2A9284

PAINTING THE WORLD WITH CERAMIC PAINTBRUSHES

Giving shape to beauty with Casalgrande Padana ceramic tiles.

Marmoker Night Storm 118x258 cm
Marmoker Titan White 118x118 cm

casalgrandepadana.it

EDITO

EMOTIONELE ARCHITECTUUR

“Gaan we over de middag eens naar je appartement, kijken naar je nieuwe meubels?” De vraag kwam van twee vrouwelijke collega's toen ik werkte bij een reclamebureau. Lang geleden, toen de dieren nog spraken. Ik was dan nog een jonge kerel en het had toen kunnen klinken als een goedkope versiertruc, maar dat was het niet. Beide dames waren oprecht geïnteresseerd in hoe ik mijn eigen stek had ingericht.

Fier als een gieter troonde ik hen rond. De stoffige tweedehandsmeubels uit de kringloopwinkel die 37 keren waren versleurd - van kot naar kot - had ik met mijn eerste maandloon ingeruild voor spiksplinternieuwe kasten, tafels en stoelen van IKEA. Mijn leven kon nu echt beginnen, dacht ik. ... Tot ik de beteterde gezichten zag van mijn beide collega's. Ze verpakten het toen nog heel diplomatisch. Maar het kwam neer op: “eenheidsworst. Really, Jesse?”

Jaren later ging ik samen met mijn vrouw langs bij één van de twee collega's - intussen een zeer goede vriendin. Samen met haar partner had ze net een oude herenhoeve verbouwd, diep verstoken in een onooglijk dorpje in de Vlaamse Ardennen. En nadien had ze alles zelf ingericht. Knap ... meesterlijk zelfs. Mijn vrouw keek zich de ogen uit en wekenlang bleef ze erop terugkomen. Hoe fantastisch alles eruit zag. Een sublieme combinatie van ... meubels en prularia die iemand anders niet meer nodig had. Tweedehands. Upcycled. Maar verdorie met veel smaak, dat kan echt niemand ontkennen.

Ik moest eraan terugdenken bij de interviews van twee nieuwe dames in dit magazine. Architect Hanne Eckelmans van H&L interieur- én architectuurontwerp en prof. prof. Dr. ir. arch Catherine De Wolf. Beiden hadden het over circulair bouwen. En één minime aspect in dat containerbegrip is dat je iets unieks creëert. Een nieuw gebruikt stuk. Een gebouw, meubel, item met een verhaal. Zoals Hanne het treffend zei: “... Als ik nu op die radiatoren zit om mij op te warmen, denk ik aan mijn opa die daar ook altijd zat. Er is gewoon een emotionele meerwaarde die je niet hebt met nieuwe materialen.”

Jesse

Een uitgave van
OOLA bv
Veldemeersdreef 3
9880 Aalter
+32 50 250 170
info@omicron-media.be

Hoofdredacteur
Jesse Van Daele

Redactie
Jesse Van Daele, Sam Paret, Hilde Van Malderen

Vormgeving
Cirkeline Hallemaans

Advertenties
Simon Ooghe
+32 50 250 170
info@omicron-media.be

Vertaling
Joalis bvba

Druk
Perka nv
Industrielaan 12
9990 Maldegem
+32 50 716 071

Abonnementen
Abonnementsprijs per jaar België: €48.
Nederland €60. Losse nummers: €12.
Prijzen incl. verzending en excl. BTW.

Doelgroepen
Architecten & ir.-architecten, interieur-architecten, studie bureaus, aannemers, overheidsdiensten, projectontwikkelaars, bouwpromotoren, patrimonium-beheerders, steden & gemeenten, kerkfabrieken.

Copyrights
Alle rechten voorbehouden. Dit tijdschrift is auteursrechtelijk beschermd: uit deze uitgave mag analoog of digitaal niets gereproduceerd, verspreid of meegedeeld worden zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Uitgever en auteurs verklaren dat dit magazine op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld; evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen gebaseerd op bedoelde informatie. Lezers worden met nadruk aangeraden deze informatie niet afzonderlijk te gebruiken, maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaring en de te gebruiken informatie te controleren.

Histolith
CAPAROL

Wie zijn verleden weggooit, heeft geen toekomst. Oude en waardevolle gebouwen verdienen de nodige aandacht. Het zijn tastbare herinneringen aan een rijk verleden. Caparol weet hoe belangrijk het is om gebouwen te beschermen en te bewaren voor de toekomst. We ontwikkelden Histolith. Een volledige lijn producten om muren, gevels, houtwerk en andere materialen in topconditie te houden.

www.caparol.be

Ronde Tafel 14
Toekomstgerichte platte daken

RENOSCRIPTO 108

20 Op de koffie
Bij DDS+

36 Renoresto
17 & 18 maart 2022

Specialist in dak en gevel

Natuurleien dakbedekking

Cast PMR dakramen

Natuurleien gevelbekleding

Battenweg 10 | 6051 AD Maasbracht (NL) | Tel: +31 (0)475 436 439 | Mail: info@lei-import.nl | www.lei-import.nl

TEKST: JESSE VAN DAELE – FOTO'S: URBAIN ARCHITECTENCOLLECTIEF

DRIELUIK KORTRIJK

Parochiekerk Sint-Cornelius Aalbeke

Kortrijk is tegenwoordig een bruisende stad. Met vele troeven en een unieke mix van historische en hedendaagse elementen. De Leie die de stad terug binnenstroomt aan de Broeltorens genereert pittoreske beelden en gezellige plekken. En nodigt blijkbaar uit om de handen uit de mouwen te steken. Interessante projecten lagen er voor het grijpen. We kozen er drie voor jullie uit.

Kernversterking door nevenbestemming

Wat doen we met ons patrimonium aan parochiekerken nu deze minder en minder worden gebruikt? In Kortrijk resulteerde die vraag in een uitgekend kerkenbeleidsplan voor de maar liefst 25 parochiekerken. Een aantal kerkgebouwen krijgen een nevenbestemming. De eerste kerk waar zo'n nevenbestemming wordt gerealiseerd, is de Sint-Corneliuskerk te Aalbeke.

Naast een verkleinde liturgische ruimte worden een bibliotheek en muzieklokalen van het conservatorium in de kerk ondergebracht. Deze polyvalentie en multifunctionaliteit wordt zo een enorme troef voor de hele lokale gemeenschap.

Studieopdracht Kerkenplan Kortrijk

De kerken in ons land lopen leeg. Het is een harde realiteit waar de meeste van onze steden en gemeenten mee te maken krijgen. Beter dan te kiezen voor leegstand en verval is om de veelal indrukwekkende gebouwen een nieuwe bestemming te geven. Om in kaart te brengen welke religieuze gebouwen bij voorkeur blijvend worden ingezet voor erediensten, en welke gebouwen beter een andere, toekomstgerichte en maatschappelijk relevante invulling krijgen, besliste het Stadsbestuur in Kortrijk in 2014 een studieopdracht te laten uitvoeren: een kerkenplan, dat de noden en mogelijkheden van de kerken op grondgebied Kortrijk in kaart zou brengen. Het Gentse urbain architectencollectief kreeg die opdracht toegewezen.

Kerk buiten

urbain architectencollectief ontwikkelde in een procesmatig traject een toekomstvisie die een kader dient te bieden hoe er de komende jaren met het beschikbaar patrimonium kan worden omgegaan. Aanleiding is een verminderd gebruik van het patrimonium, wat door velen gepercipieerd wordt als een negatief verhaal. Dit hoeft het niet te zijn. Een kerkenplan kan net een positief verhaal zijn. Het kerkenplan kan de vertaling zijn van een ambitie van een gemeenschap die wil omgaan met een veranderde werkelijkheid.

Eén van de kerken was de Sint-Corneliuskerk in deelgemeente Aalbeke. Na een ontwerpmatige oefening overtuigde urbain architectencollectief de stad Kortrijk om het bestaande masterplan publiek patrimonium voor Aalbeke te herzien. Verder ontwerpmatig onderzoek

”
We kozen er in ons ontwerp voor het gebouw zoveel mogelijk te bewaren. Aan de buitenschil voerden we enkele beperkte maar weloverwogen ingrepen uit.

leidde tot een nieuw masterplan waarbij de kerk wordt nevenbestemd met bibliotheek en muziekacademie, met behoud van een liturgische ruimte voor 80 personen, in het voormalige koor.

Binnen het vernieuwde masterplan wordt ook het nabijgelegen ontmoetingscentrum gerenoveerd en ruimen enkele arbeiderswoningen baan voor een nieuwe muziekzaal, als uitbreiding bij het ontmoetingscentrum. Samen zal zo ongeveer 2.850 m² extra gemeenschapsruimte worden gerealiseerd.

Integratie bibliotheek en muzieklokalen conservatorium

“De nevenbestemming van een parochiekerk is een zeer emotioneel geladen project, waar iedereen wel een mening over heeft. Daarom kozen we er heel bewust voor een gedragen ontwerp te ontwikkelen. We legden een breed participatietraject af met kerkelijke overheden, lokale verenigingen, stadsdiensten en bewoners”, aldus ingenieur-architect David Claus van urbain architectencollectief.

“We kozen er in ons ontwerp voor het gebouw zoveel mogelijk te bewaren. Aan de buitenschil voerden we enkele beperkte maar weloverwogen ingrepen uit. Zo komt er een nieuwe ingang voor de liturgische ruimte en trekken we meer daglicht binnen via openingen in de gevel en het dak.”

Kerk binnen

“Ook binnen integreren we de nieuwe functies zonder veel in te grijpen in de bestaande structuur. De middenbeuk wordt een centrale foyer waarrond de nieuwe functies worden geschakeld. Die krijgen onderdak in de bestaande zijbeuken. Ingenieursbureau Defonseca stond in voor een akoestische studie op maat, zodat de verschillende programmaonderdelen gelijktijdig kunnen functioneren.

“Ondanks de opdeling van de ruimte door middel van scheidingswanden, blijft de bijzondere ervaring van de grote kerkruimte bewaard. Door te werken met beglaasde bovenlichten blijft de kerk in haar volledige breedte waarneembaar, en spelen de bijzondere glas-in-loodramen nog steeds de hoofdrol. De verschillende programmaonderdelen versterken elkaar. Kinderen die naar de muziekles komen, kunnen tijdens het wachten de bibliotheek binnenlopen of hun huiswerk maken in de leeszaal. De bibliotheek zal dan weer fungeren als een ontmoetingsplek midden in het dorp. In de centrale foyer kunnen kleinschalige lezingen en concerten georganiseerd worden waarbij ook het orgel een rol kan spelen.”

De liturgische ruimte wordt een ruimte voor kleinschalige liturgische vieringen en bezinningsmomenten. Het bijzonder karakter van deze nieuw ontworpen ruimte maakt deze kerkruimte heel specifiek. Ze zal door de Pastorale Eenheid Heilige Edith Stein (Zuid-Kortrijk), en bij uitbreiding Kerk in Kortrijk, gekoesterd worden.

urbain architectencollectief benadrukt dat het project verder wil kijken dan louter een gebouw opnieuw bestemmen. Het gaat over het gebouw en haar omgeving (ver)nieuwe betekenis te geven. Het project voor de kerk hangt dan ook samen met het project voor het ontmoetingscentrum. Samen zullen ze twee polen worden voor een bruisend gemeenschapsleven. En dat op maat van het dorp.

”
Ondanks de opdeling van de ruimte door middel van scheidingswanden, blijft de bijzondere ervaring van de grote kerkruimte bewaard.

Ontmoetingscentrum

Het gebouw uit de jaren '80 bestaat uit een grote polyvalente zaal, artiestenloges, foyer en cafetaria, kantoren, vergaderruimtes en een kleine polyvalente zaal die grenst aan een buitenruimte/terras.

“Dit gebouw wordt momenteel grondig gerenoveerd zodat het voldoet aan de huidige normen en eisen. Daarbij wordt een lift geïntegreerd in functie van integrale toegankelijkheid, komt er een reorganisatie van de artiestenloges, evenals nieuwe voorzieningen voor kleedkamers en douches. Want de grote zaal zal blijvend ingezet worden als sportzaal voor diverse lokale sportclubs. In de kleine zaal vinden wekelijks judolessen plaats.”

“Verder worden de bestaande sanitaire voorzieningen vernieuwd en wordt een nieuw rolstoeltoegankelijk toilet geïnstalleerd. Ter hoogte van de huidige balie wordt de kantoorfunctie dan weer uitgebreid met werkplekken voor het personeel van het OC en het wijkteam. Tussen foyer en cafetaria komt tot slot een nieuw, dubbelzijdig barmeubel. Iets wat veel verenigingen zeker zullen appreciëren.”

Leegstaande arbeiderswoningen

Een derde project dat de kernversterking moet complementeren is het herbesteden van enkele aanpalende, leegstaande arbeiderswoningen. Ze bevinden zich in zo'n slechte staat en zijn door hun kleine ruimtes met veel niveaoverschillen niet zomaar om te vormen tot een toegankelijk publiek gebouw. Bovendien werd er bij verbouwingswerken in het verleden verregaand ingegrepen op de oorspronkelijke struc-

tuur. Daarom maken ze plaats voor een nieuwe aanbouw aan het ontmoetingscentrum. Deze wordt zoveel mogelijk op de bestaande footprint van de voormalige woningen geplaatst, om het voorplein ter hoogte van de hoofdinkom opnieuw vorm te geven, net als de specifieke steeg, die leidt naar de achterzijde van het perceel, met nieuwe publieke tuinzone.

“De aanbouw sluit aan op de bestaande foyer. De uitbreiding huisvest een ‘muziekzaal’, bijhorende bergingen voor muziekinstrumenten én tafels en stoelen, een personeelslokaal, een rolstoeltoegankelijk toilet en een kleine vergaderzaal. In de muziekzaal zullen de repetities van de harmonie doorgaan, naast verschillende muzieklessen van het conservatorium en het koor. Het is tevens een derde polyvalente zaal voor het ontmoetingscentrum, met ruimte voor lezingen, recepties, concerten, dansvoorstellingen, ...”

“De muziekzaal wordt voorzien van een groot zadeldak dat qua schaal refereert aan het zadeldak van de huidige foyer, maar hier dwars op geplaatst wordt. Ook de aanpalende ‘dienende’ functies krijgen een zadeldak, dat refereert aan het vroegere gabariet van de arbeiderswoningen. De materiaalkeuzes voor de nieuw aanbouw zijn ook een verwijzing naar de wit gekaleide gevels en de oude holle pannendaken van de arbeiderswoningen. Op die manier wordt de huidige specifieke aanblik vanaf Aalbekeplaats terug opgezocht. Namelijk die van een puntgevel op schaal van een woning.”

www.urbain-ac.be

PRODUCT GEBRUIKT IN SINT-CORNELIUS

SB Solutions, verdeler van bouwspecialiteiten voor vochtbestrijding

Een alom gekend probleem bij renovatie is het stucen en afwerken van vochtige en zoutbelaste muren, bijvoorbeeld na een behandeling tegen optrekkend vocht. Het metselwerk droogt immers heel traag en bevat hygroscopische zouten die luchtvocht absorberen, de muren vochtig houden én belangrijke schade veroorzaken aan de afwerking. Spanningen in oude muren veroorzaken barsten in het nieuwe stucwerk.

Dé oplossing is REPLA FLEECE. De uiterst soepele en dunne noppenbaan is aan beide zijden voorzien van een non-woven vlies en wordt tegen het muropervlak verlijmd door middel van een hoogwaardige vochtbestendige flexlijm. De thermisch gelaste verbinding tussen vlies en HDPE noppenbaan verzekert een duurzame hechting van het stucwerk met de ondergrond. De geometrie van de noppen zorgt voor een hoge drukweerstand en een goede hechting van pleisters. Naden en doorgangen worden gedicht met zelfklevende butylband. REPLA FLEECE kan kort na plaatsing worden afgewerkt met éénlaags stucwerk. Het systeem is dampdrukverdelend dankzij de luchtkanaaltjes tussen de noppen. Door de ontkoppeling hebben spanningen geen invloed op de nieuwe pleisterlagen.

www.sbsolutions.eu

REPLA® FLEECE

Ontkoppelingsmembraan voor het duurzaam stucen en afwerken op vochtige, zoutbelaste en besmette ondergrond

volledig verlijmd
dampdrukverdelend
scheuroverbruggend
geringe dikte: slechts 2,5 mm
snel en eenvoudig te verwerken
geen overlappingsen of snijverliezen
direct afwerkbaar met éénlaags stucwerk

SB solutions
tel 053/41.70.13
info@sbsolutions.eu

www.sbsolutions.eu

TEKST: JESSE VAN DAELE – FOTO'S: JAN VERLINDE, LENS°ASS ARCHITECTEN

DRIELUIK KORTRIJK

Kortrijk is tegenwoordig een bruisende stad. Met vele troeven en een unieke mix van historische en hedendaagse elementen. De Leie die de stad terug binnenstroomt aan de Broeltorens genereert pittoreske beelden en gezellige plekken. En nodigt blijkbaar uit om de handen uit de mouwen te steken. Interessante projecten lagen er voor het grijpen. We kozen er drie voor jullie uit.

Lys Kortrijk

Met ‘Lys’ renoveerde Lens°Ass Architecten een statig, historisch pand op de grote markt van Kortrijk, vlak naast het neogotische stadhuis. Het ontwerpteam streefde daarbij naar het maximale behoud van de unieke charme. Veel van de originele elementen bleven bewaard zoals de houten gewelven. Daarnaast werd slim ingezet op het beantwoorden aan hedendaagse en toekomstige behoeften: ruimte, slimme functionaliteit, licht, zicht en een moderne high-end esthetiek.

Rustig, maar goed

Architect Bart Lens van Lens°Ass Architecten: “Kortrijk was ons niet onbekend. De laatste jaren waren we er met ons bureau als het ware ‘kind aan huis’ en realiseerden we tal van interessante projecten. In dit opzicht waren we al enkele keren voorbij het pand gewandeld. En telkens bleven we even staan. Het stond al jaren te koop. De prijs die ervoor gevraagd werd was veel te hoog, maar we waren absoluut gecharmeerd door het statige pand. We trokken onze

stoute schoenen aan, deden een tegenbod en ... het werd aanvaard.”

“We besloten het gebouw in eigen beheer te renoveren. Met ons team, op het moment dat daar tijd voor was. En met bouwpartners die we kenden, vertrouwden en al jaren een goede relatie hadden. Hierdoor werd het een project van lange adem. Maar door de rustige aanpak konden we het ook meteen volledig naar ons wensen uitvoeren.”

Statig, historisch pand op de grote markt van Kortrijk

Binnen kozen we voor een zachte renovatie

”

We kozen er bewust voor de gevel niet te isoleren langs de buitenkant. Iets wat we bij monumentale panden omzeggens nooit doen.

”

Het pand is een samenvoeging van twee oudere huizen. Iets dat je binnenin nog ziet als je weet waar je moet kijken. Wij besloten deze historische samensmelting zichtbaar te laten.

Twee betekenissen

Architect Thijs Prinsen van Lens°Ass Architecten: “We gaven het pand de naam ‘lys’. Dit slaat uiteraard op de ligging in de Leiestraat. De straat ontleende zijn naam dan weer aan het feit ze leidt naar de oude Leie binnen de stadskern van Kortrijk. Die rivier speelde een belangrijke rol in de ontwikkeling van de stad. En doet dat nog steeds. Door het recente verlagen van de Leieboorden leeft dit stadsdeel weer op en is overal sprake van vernieuwing. Hiernaast verwijst de naam ook naar de lelie die in tal van familiewapens wordt gebruikt. De bloem komt ook in het gebouw terug, in de diepdruk op het gevelschild en in de vlaggenhouder op de gevel.”

Behoud waardevol patrimonium

De mooie architectuur van de gevel van het gerenoveerde pand, springt onmiddellijk in het oog. Een strakke witte gevel in combinatie met grote raampartijen die voor heel veel lichtinval zorgen. Bart Lens: “We kozen er bewust voor de gevel niet te isoleren langs de buitenkant. Iets wat we bij monumentale panden omzeggens nooit doen. Wel zorgden we binnenin voor een dampopen isolatie. Voor de glaspartijen integreerden we bewust houten ramen, wat het unieke karakter van de residentie versterkt.”

De architecturale lijn van de buitengevel werd in het interieur van de appartementen doorgetrokken. De ruimtes werden bijzonder doordacht ingedeeld wat een optimaal leefcomfort garandeert. Ook de verdere afwerking en materiaalkeuze werd zo uitgestippeld dat alles een gestroomlijnd geheel vormt.

Thijs Prinsen: “Binnen kozen we voor een zachte renovatie. En het in ere herstellen van de historische kwaliteiten van het gebouw. Tijdens een vorige, vrij agressieve renovatie waren die gedeeltelijk teloor gegaan. Maar wij legden ze opnieuw bloot. Zo werkten we de volle eiken balkenstructuur weer open, restaureerden we enkele houten vloeren. Hiernaast zorgden we er wel voor dat de hele woning ook toekomstgericht klaargestoomd werd voor zijn nieuwe bestemming. Zo werd het pand, bijvoorbeeld, brandveilig en akoestisch gecompartmenteerd, integreerden we met respect voor de bestaande architectuur een trappenhuis en liftkoker.”

“Waar we konden werkten we met natuurlijke materialen. Vaak met diegenen die al aanwezig waren zoals baksteen, natuursteen, hout, beton, natuurpleister.”

“Het pand is trouwens een samenvoeging van twee oudere huizen. Iets dat je binnenin nog ziet als je weet waar je moet kijken. Wij besloten deze historische samensmelting zichtbaar te laten.”

Op het gelijkvloers kwam een kledingzaak voor dames. Op de bovenverdiepingen kwamen ruime appartementen en bovenaan voorzagen de architecten zelf een stijlvol penthouse.

Lucht, licht

Thijs Prinsen: “Achteraan was er vroeger een kleine stedelijke binnenkoer. Zoals bijna overal het geval is, was daar in de loop der jaren een minderwaardige koterij verschenen. Was de ruimte volgebouwd. Wij maakten ze weer vrij, gaven het gebouw opnieuw lucht.”

Bart Lens: “Door al deze ingrepen kreeg het fel verbouwde, uitgeleefde pand een tweede leven. Met het grootste respect voor het bestaande. Het is als een oude dame die we opnieuw stijlvol aankleeden – waarbij we haar leeftijd en karakter niet wegstoppen maar net haar excentrieke buitenissigheden accentueerden. Zodat ze nu weer overal koket kan pronken ... En dat nog voor meer dan honderd jaar.”

www.lensass.be
www.lys-kortrijk.be

Ruimte, slimme functionaliteit, licht, zicht en een moderne high-end esthetiek.

”

De ruimtes werden bijzonder doordacht ingedeeld wat een optimaal leefcomfort garandeert.

Waar we konden werkten we met natuurlijke materialen.

Door al deze ingrepen kreeg het fel verbouwde, uitgeleefde pand een tweede leven.

Deze oude opslagplaats werd een opnamestudio

TEKST: JESSE VAN DAELE – FOTO'S: STEVEN VANDENBORRE ARCHITECTEN

DRIELUIK KORTRIJK

Kortrijk is tegenwoordig een bruisende stad. Met vele troeven en een unieke mix van historische en hedendaagse elementen. De Leie die de stad terug binnenstroomt aan de Broeltorens genereert pittoreske beelden en gezellige plekken. En nodigt blijkbaar uit om de handen uit de mouwen te steken. Interessante projecten lagen er voor het grijpen. We kozen er drie voor jullie uit.

Safari Studio, muziekstudio en polyvalente ruimte in oude opslagplaats

Electrorockgroep Goose vroeg Steven Vandenborre architecten om een oude opslagplaats aan de Magdalenestraat in Kortrijk nieuw leven in te blazen als opnamestudio. Het project kreeg de naam ‘Safari Studios’. Met veel respect voor de bestaande kwaliteiten werd het pand met minimale maar ijzersterke ingrepen nieuw leven ingeblazen. De herbestemming won daarmee terecht de Kortrijk Heritageprijs in 2020.

Bewogen geschiedenis

“Ik kende het pand al een tijdje. Het was een bijzonder knap, industrieel gebouw. Een getuige van vervlogen tijden. Vroeger was het ingezet als douanecentrum, chocoladefabriek, autogarage en uiteindelijk als opslagruimte. Met treinwagons die tot aan de zijkant van het pand kwamen - de loskade is er nog altijd zichtbaar. En vrachtwagens die via een poort aan de achtergevel werden geladen. Steeds was het gebouw flexibel genoeg geweest om zich te plooiën naar een nieuwe bestemming. Dus ... waarom

zou dat nu anders moeten?”, vroeg Steven Vandenborre zich af bij de start van het ontwerpproces.

”

Steeds was het gebouw flexibel genoeg geweest om zich te plooiën naar een nieuwe bestemming. Dus ... waarom zou dat nu anders moeten?

”

Goose noemt zichzelf 'retro-futuristisch'. En die sfeer moest het gebouw uitademen.

"Ik werd voor het project aangesproken door de band Goose. De groepsleden waren op zoek naar een nieuwe opnamestudio en hadden daarvoor de karakteristieke opslagplaats op het oog. We waren met z'n allen eigenlijk onmiddellijk verkocht. De atypische charme van het gebouw werkte aanstekelijk. En met veel enthousiasme gingen we aan de slag."

Retro-futuristisch

"We kozen er samen bewust voor om niet te veel in te grijpen. Het DNA van het gebouw maximaal te behouden.

Want het paste perfect bij het DNA van Goose zelf. De groep noemt zichzelf 'retro-futuristisch'. En die sfeer moest het gebouw uitademen. Wat het nu ook moeiteloos doet."

"De bovenverdieping kreeg drie volwaardige 'music production studios' en vormt het kloppende hart. Het is daar dat de leden van Goose zich artistiek kunnen uitleven. Maar ook andere groepen kunnen er terecht. Op de benedenverdieping kwam een polyvalente hal. Deze kan worden afgehuurd voor zowel professionele als particuliere evenementen. De combinatie van de eventruimte en de studios geeft het gebouw een unieke, internationale en creatieve uitstraling. De nieuwe invulling brengt nieuwe energie in het pand, zonder het karakter en de geschiedenis van het gebouw te schaden."

In dialoog

"Het gebouw speelde al op een knappe manier in op het niveauverschil van de site. In de voorgevel zit daarbij een

sterke compositie die een intense interactie aangaat met de naastgelegen spoorwegbrug. Die boeiende dialoog wilden we doortrekken naar de hele omgeving. Precies daarom plaatsen we achter de garagepoort vol graffiti een groot raam. Wanneer de poort geopend is, profileert het gebouw zich als een soort podium naar de stad."

"In het interieur gonden we de elementen uit die niet pasten. Hierdoor viel het pand terug op zijn essentie. De structuur zat goed, de ouderdom gaf karakter. We stopten deze niet weg achter een crepi of dergelijke. Maar lieten ze zoals ze was. Perfect in al zijn imperfecties."

"Talrijke elementen in het gebouw werden met respect gerestaureerd en opnieuw ingezet. Bestaande deuren, handgrepen, bakstenen muren, betonbalken, vloeren, gemastikeerde ramen, zekeringskasten ... Allen werden ze behouden en zorgvuldig hersteld. Het enige dat we nieuw integreerden was een vloer in gepolierde chape."

GLASCENTRALE

Uw partner in glas...

Met glas in uw interieur scoort u altijd én laat dat nu net onze specialiteit zijn.

Glascentrale uit Wevelgem kan terugblikken op meer dan 50 jaar ervaring in de productie en verwerking van allerhande beglazing. Een gevarieerd aanbod, uitstekende producten en een prima service droegen ongetwijfeld bij tot de sterke reputatie die we vandaag hebben. Vanuit ons familiaal karakter hechten we nu eenmaal veel belang aan een persoonlijke benadering van de klant.

Ons volledige team telt een 25-tal gedreven medewerkers die allen samen één en hetzelfde doel voor ogen hebben. Perfectie, zowel op de kwaliteit van onze producten als de service en de leveringstermijn waarmee deze tot bij de klant worden gebracht. Tweede aandachtspunt is optimisme, want een positieve ingesteldheid werkt aanstekelijk!

We beschikken over een moderne infrastructuur en een goed uitgerust machinepark waarop snel en accuraat kwaliteitsproducten vervaardigd of verwerkt kunnen worden. Een solide basis van waaruit we onze dienstverlening optimaal kunnen sturen.

Wat bieden wij aan?

Wij zijn gespecialiseerd op interieur-inrichting en werken voornamelijk in onderaanneming en/of rechtstreeks met de architecten. Drie fulltime werfleiders bespreken de projecten en komen ter plaatse over gans België, tot zelfs in het buitenland.

Dankzij een flexibel team met ervaren mensen, een uitgebreide stock en een modern machinepark kunnen wij voldoen aan de noden van de korte termijn projecten. Deuren, wanden, balustrades,... het gamma is onbeperkt.

Daag ons gerust uit, we gaan u niet teleurstellen!

Kortrijkstraat 236 | 8560 WEVELGEM | www.glascentrale.be | 056/41.35.78 | info@glascentrale.be

Stalen muziekwand als landmark

"De zachte atmosfeer van de centrale muziekstudio is nu het gevolg van houtwolcementplaten, gepolierde chape en originele kleuren op geschilderde baksteenmuren. Een stalen rek dat centraal in de ruimte staat, werd herwerkt tot etaleerobject voor de instrumenten en

fungeert als landmark dat de functies in de ruimte organiseert. De compositie van de meer dan 100 synthesizers, drums, gitaren, mengborden maakt de sfeer compleet."

"In de 'leefruimte' verwijderden we bestaande valse plafonds zodat de betonnen structuur met plankenbekisting opgenomen kon worden in het interieur.

Het contrast van de belijning van het oude pleisterwerk versus de niet gepleisterde muurdelen zorgt daarbij voor een abstracte organisatie." "De interne beleving is zeer open door de verschillende doorzichten. Hierdoor staan de ruimtes in nauw contact met elkaar."

www.vdba.be

”

De zachte atmosfeer van de centrale muziekstudio is nu het gevolg van houtwolcementplaten, gepolierde chape en originele kleuren op geschilderde baksteenmuren.

Een stalen rek werd herwerkt tot etaleerobject voor de instrumenten

De bovenverdieping kreeg drie volwaardige 'music production studios'

PRODUCT GEBRUIKT IN SAFARI STUDIO

Glascentrale zorgt voor esthetische meerwaarde

Tussen de repetitieruimte en de daarboven gelegen polyvalente ruimte plaatste het team van Glascentrale 'silence' om akoestisch comfort te garanderen. We plaatsten ook 'lacobel' en spiegels die de ruimte groter doen lijken.

Het meest bijzondere effect zijn de gelaagde vloertegels die boven de vroegere smeerpotten werden geplaatst. Deze zijn in extra helder glas zodat de daaronder geplaatste kunst perfect tot zijn recht komt.

www.glascentrale.be

RONDE TAFEL

Toekomstgerichte platte daken

Een gebouw waterdicht maken en beschermen tegen weersinvloeden. Lange tijd was dit de enige functie waaraan een plat dak moest voldoen. Gelukkig beseffen steeds meer bouwprofessionals én beslissingsnemers dat de ambitie een pak hoger mag en moet liggen. Want het plat dak heeft een veel groter potentieel. Het doordacht inzetten ervan kan resulteren in een enorme toegevoegde waarde. Op talrijke vlakken. En niets beter dan een Ronde Tafel om alle mogelijkheden en valkuilen uit te spitten...

TEKST: JESSE VAN DAELE
FOTO'S: VM BUILDING SOLUTIONS, COBE, RENOLIT ALKORPLAN

Energetische optimalisatie

"Zo goed als volledig ingeburgerd is het energetisch optimaliseren van het dak. Nog veel meer dan in de gevels zijn hier mooie resultaten te boeken. De winst is ook direct meetbaar. Waardoor het eenvoudig is om de initiële meerkost af te wegen tegenover de terugverdientijd en toekomstige winsten."

"Het dak is meteen ook de meest aangewezen plaats om fotovoltaïsche panelen te plaatsen. Verloren ruimte wordt zo nuttig ingezet om de energiehuishouding verder te optimaliseren met groene stroom."

"En het gaat nog verder. Naast optimalisatie van de energiefactuur, zorgt een dergelijke ingreep er meteen voor dat in gebouwen makkelijk (en op een energetisch verantwoorde manier) een aangename temperatuur wordt bereikt en behouden blijft doorheen het jaar. Een goed geïsoleerd dak - eventueel zelfs met groendak - beschermt het binnenklimaat immers tegen grote temperatuurschommelingen. De isolatie houdt de warmte binnen in de winter, de massa van het dak zorgt ervoor dat oververhitting vermeden wordt in de zomer."

”

Een kwaliteitsdak gaat langer mee, waardoor je het minder snel moet vervangen. Een doordachte opbouw beperkt ook de oplapkosten die bij goedkopere daken vrij snel hoog kunnen oplopen.

Waterretentie

"Naast energieoptimalisatie zijn er nog andere belangrijke voordelen te behalen via een doordacht dakontwerp. Denk aan waterretentie, -buffering en -hergebruik. Niet onbelangrijk, want gebouweneigenaars zijn nu verantwoordelijk voor de eigen waterhuishouding. Je bent dus verplicht om een oplossing te voorzien voor hemelwater. En die oplossingen starten altijd vanop het dak."

Extra leefruimte

"Door het slim inzetten van 'verloren' dakruimte kan je ook ruimtetekort compenseren of oplossen. Bebouwbare oppervlaktes worden schaarser (en duurder). Een doordacht gebouw dak met een voldoende stevige draagstructuur kan de oplossing bieden. En dat kan zich vertalen in verschillende bestemmingen. Denk aan een daktuin, zwembad, padeltoerren, Finse piste, urban farming, bijenhotel ..."

"In dit opzicht worden ondergrondse en bovengrondse parkeerdaken steeds populairder. Ze geven ruimte aan de buurt doordat ze koning auto uit het straatbeeld bannen."

Besparing als valkuil

"Toch zien we nog al te vaak dat de beschikbare dakruimte niet of in het beste geval slechts deels benut wordt. Grootste oorzaak: het extra budget dat zo'n investering vraagt. Een dak dat meer mogelijkheden biedt, moet een draagstructuur krijgen die dit toelaat. Met kwaliteitsmaterialen en -systemen. En daar hangt uiteraard een prijskaartje aan vast."

"Maar met een dergelijke investering realiseer je wel meteen een terugverdienverhaal. Een kwaliteitsdak gaat langer mee, waardoor je het minder snel moet vervangen. Een doordachte opbouw beperkt ook de oplapkosten die bij goedkopere daken vrij snel hoog kunnen oplopen. En door extra isolatie en andere zinvolle energetische ingrepen bespaar je zoals gezegd jarenlang op de energiefactuur. Met andere woorden: de initiële bouwkost is hoger, maar na verloop van jaren verdient een correct gebouwd kwaliteitsdak die meerkost terug. Minstens."

Veilig, periodiek onderhoud

"Om een lange levensduur van het dak en de erop geïnstalleerde systemen te garanderen is het cruciaal dat er geregeld inspectie- en onderhoudswerken worden uitgevoerd. Wie kleine mankementen op voorhand kan detecteren en verhelpen, vermijdt een forse investering in de toekomst. In realiteit zien we dat zulk onderhoud echter wordt verwaarloosd. Slechts bij (grote) problemen worden de meeste daken pas opnieuw betreden, en dan is het vaak te laat."

"Lekken zijn in deze een mooi voorbeeld. Wie deze in een vroeg stadium detecteert en verhelpt, bespaart zich heel wat miserie. Er zijn verschillende manieren om een eventueel lek op te sporen tijdens een periodieke controle, maar beter zou zijn om deze gericht vast te stellen op het moment dat het lek zich voordoet. In dat opzicht zullen we mogelijks binnenkort voor een beperkte meerprijs intelligente daken kunnen opbouwen. Denk daarbij aan een systeem met sensoren die een lek precies detecteren en dit signaleren. Wellicht is het nu al een koud kunstje voor een systeemintegrator van smart buildings om een dergelijk systeem te ontwikkelen en uit te rollen. Maar op dit moment gaat het dus best via een controle op geregelde tijdstippen."

"Belangrijke noot bij het onderhoud is dat dergelijke werken veilig moeten gebeuren. Zowel voor diegenen die het dak betreden, als voor het gebouw zelf. De inspecties en kleine herstellingen mogen geen afbreuk doen aan de uitstraling van het gebouw of schade aanrichten. Ook oplossingen voor deze problematiek worden best al in de ontwerpfase geïntegreerd. Zowel bij nieuwbouw als bij grondige renovatieprojecten."

Welke soort dakrenovatie?

"Maar doordat het onderhoud dus niet of nauwelijks gebeurt ... Zijn vele oude daken in ons land op dit moment zelfs niet meer waterdicht. En hebben lekken de isolatie (als die al aanwezig is) volledig verprutst. Jammer. Maar meteen ook een opportuniteit om het deze keer wel beter te doen. In te spelen op de toekomst."

"Om bij renovaties de juiste beslissing te nemen, is vooraf een grondig dakonderzoek nodig. Dat kan richting geven in de keuze voor eenvoudig (en goedkoper) oplapwerk of voor een veel kwalitatievere (en dus duurder) grondige renovatie. Deze laatste keuze is niet voor elke bouwheer vanzelfsprekend. Je moet immers het draagvermogen van de dakstructuur verbeteren, dakranden en dakopstanden aanpassen, isolatie vervangen, bij-isoleren ... Een dergelijke kost zal op het eerste gezicht vrij zwaar overkomen. Maar de voordelen zullen de meerprijs op zijn minst compenseren."

Dakrenovatie voor functie-uitbreiding?

"Deze vraag stelt zich trouwens niet alleen na het vaststellen van een gebrekkige dakstructuur. Het zou tevens de belangrijkste afweging moeten zijn bij aannemers die gevraagd worden om extra mogelijkheden te integreren. Voldoet de onderliggende structuur en/of draagkracht van het oude dak en integreer je daarop de nieuwe technieken? Of wordt het volledige dak best gesloopt en heropgebouwd? Uiteraard hangen de antwoorden op deze vragen af van project tot project. Maar belangrijk is wel dat er een afgewogen keuze wordt gemaakt, in functie van het project en de noden van de bouwheer. En daar knelt nu vaak het schoentje."

Nood aan helikopterzicht

"Het is de verantwoordelijkheid van aannemers en fabrikanten om de eindklant correct te informeren en bij te staan in het ontwikkelen van een weloverwogen langetermijnsvisie. Sommige bouwfirmas denken echter niet verder dan aan het louter uitvoeren van datgene waarvoor ze werden gevraagd. Een helikoptervisie ontbreekt, of wordt niet gecommuniceerd. Uit gemak of uit schrik om een project niet toegekend te krijgen."

"Het kan immers dat de bouwheer de kostprijs van een gedegen dakrenovatie niet ziet zitten. En uiteindelijk beslist in zee te gaan met een bouwpartner die een goedkopere 'oplossing'

aanbiedt (die maar al te vaak inferieur is en later veel miserie oplevert)."

"Toch is het beter om een bouwheer correct te informeren. Hen via de juiste info te begeleiden in het maken van de juiste keuze. Op lange termijn zal deze werkhethiek je als kwaliteitsvolle firma geen windeieren leggen. Zeker in een tijd waarin online recensies en waarderingsen een steeds grotere rol spelen."

Gebrekkige installatie van nieuwe systemen

"Een ander probleem, is dat sommige aannemers nieuwe systemen foutief installeren op een gedegen bestaande constructie."

"Er zijn nog te veel cowboys in onze sector die zonnepanelen, lichtstraten of andere systemen en technieken op een dak integreren zonder daarbij over de nodige kennis van zaken te beschikken. Door een onoordeelkundige montage kunnen zo zelfs correct opgebouwde, degelijke daken worden geperforeerd. Waardoor zowel waterdichting als isolatie worden aangetast. En dus de performantie en de levensduur van het dak flink wordt geschaad. Wanneer dan een paar jaar later het dak én alle daarop aanwezige technieken moeten worden aangepakt, is dat extra zuur voor de gebouweigenaar."

Betere communicatie tussen bouwpartners

"Ook moet er beter worden gecommuniceerd tussen de verschillende bouwpartners onderling. Een voorbeeld? Een bouwheer wou zijn dak bijkomend isoleren. Bij een cm hoog waren. De lichtstraten moesten er dus terug af om de opstanden te kunnen verhogen. Jammer, want ze waren nog maar recent vernieuwd. Lichtstraten demonteren en hermonteren is bovendien niet evident, waardoor er 3 van de 8 moesten worden vernieuwen. Extra kosten die konden vermeden als de 'lichtstraatvervanger' de bouwheer had gevraagd of hij zijn plan in de nabije

toekomst nog bijkomend wou isoleren. In dat geval had hij de lichtstraatopstanden meteen kunnen ophogen."

"Een kort overleg met de bouwheer of tussen uitvoerende partijen kan zorgen voor een optimale integratie van beide systemen. Een architect of ingenieursbureau zou hier een intermediërende rol kunnen spelen, maar bij veel dakrenovaties of functie-uitbreidingen op het dak worden zij niet ingeschakeld. Vanwege niet wettelijk verplicht en een extra verzwaring van de kostprijs."

”

Een kort overleg met de bouwheer of tussen uitvoerende partijen kan zorgen voor een optimale integratie van beide systemen.

Communicatie-overdracht, ook na oplevering

"Die communicatie moet trouwens ook beter na de oplevering. Er kan niet genoeg belang gehecht worden aan de informatiedoorstroom tussen het bouwteam en de opdrachtgever en gebruiker. Mooi voorbeeld daarvan is het casino van Middelkerke waar in ontwerpfase een grote ondergrondse garage en een casino gebouw werden voorzien met daarboven een zeedijk aanleg en een landschapspark."

"Cruciaal is om met het gemeentebestuur duidelijk af te stemmen hoe dit landschapspark kan gebruikt worden i.f.v. het gewicht door aangroeiende duinen, zowel als m.b.t. het effectieve gebruik. Is het een wandelpark, of misschien wenst het gemeentebestuur er wel evenementen zoals 'Tien om te zien' te laten doorgaan? Beide veroorzaken natuurlijk een andere gebruiksbelasting. De keuze van de bouwheer heeft aldus rechtstreeks invloed op de kostprijs, maar ook op de invulling van het ontwerp. Het is belangrijk dat die informatie vanuit de beslissing van de bouwheer, via het ontwerpsteam en het as-buit-dossier, doorstroomt naar de eindgebruiker."

"Een voorbeeld waar het verkeerd liep, is een parkeerdak van een co-housing-project. Daar waren sommige bewoners zich niet bewust dat ze op een dak liepen. Zonder het goed en wel te beseffen waren ze tenten aan het opstellen, piketten aan het inkloppen en dus meteen de dakopbouw aan het perforeren. Met alle gevolgen van dien."

©VM building solutions

“Beide voorbeelden tonen het cruciale belang aan van een correcte informatiedoorstroom. Niet alleen vlak na de oplevering, maar tijdens de volledige levensduur van een gebouw. Een post-interventiedossier en/of een as-built digitaal gebouw kan hierbij helpen.”

Belang van BIM

“Cruciaal voor dakrenovaties is dus dat we inzicht hebben in de opbouw van elk specifiek dak. Vandaar dat het van belang is dat de bouwheer beschikt over het post-interventiedossier. Maar daarbij moeten we hopen dat het dak doorheen eerdere renovatiewerken en aanpassingen nog steeds zo is opgebouwd als in het dossier beschreven staat. Niet altijd even eenvoudig dus, zeker niet wanneer het gaat om grotere, ingewikkelde dossiers.”

“BIM zorgt ervoor dat we een stap verder kunnen gaan. En dat meer bepaald met het as built model dat in een ideale wereld na oplevering aan de bouwheer wordt overgemaakt en nadien nauwgezet wordt bijgehouden door een Facility Manager.”

“Een BIM-model is op dit moment nog niet overal ingeburgerd. Maar hoe meer gebouwen digitaal worden opgeleverd, hoe beter en doordachter, duurzamer en toekomstgerichter een dakrenovatie -of dakfunctieuitbreiding kan worden aangepakt.”

Fiscale maatregelen?

“Veel van bovenstaande problemen zijn dus perfect vermijdbaar. Maar bouwhe-

ren zullen vaak dus initieel meer moeten investeren om er later meer uit te halen. En dat is niet altijd even eenvoudig. Zeker nu stijgende grondstofprijzen en langere wachttijden ervoor zorgen dat die initiële investering nog duurder uitvalt.”

“Fiscale maatregelen kunnen die pil vergulden. Zorgen dat er toch kan geïnvesteerd worden om een dak intelligenter en duurzamer in te zetten. Op dit moment zijn er al gunstmaatregelen, vooral wat betreft isolatie is er al een mooie premie. Maar het kan nog beter. Subsidies voor (extensieve) groendaken bijvoorbeeld zouden al zeer welkom zijn. Dat is trouwens al het geval bij enkele grote steden en gemeenten.”

Facility Manager

“En het hoeft niet alleen van fabrikanten, aannemers of de overheid te komen. Vooral bij bestaande grotere projecten zien we dat er intern facility managers wordt aangesteld. En dat is vaak een zegen. Een facility manager kan een belangrijke motor zijn in het nemen van toekomstgericht beslissingen.”

“Vanuit hun ervaring merken zij immers bij uitstek dat je veel miserie kan vermijden door een project van bij het begin goed aan te pakken. Indien er bij de start bespaard wordt op kwaliteit, weten zij als geen ander dat zich dat vroeg of laat wrekt. Met grotere herstellingskosten tot gevolg. Als zij bij een renovatie- of herbestemmingsproject worden betrokken, zullen ze dan ook blijven hameren op een langetermijnvisie.”

“Nog een mogelijke motor in het sturen naar langetermijndenken is de DBFM-procedure die in sommige projecten wordt toegepast. Door het maintenance luik (M) toe te voegen, verplicht je het bouwteam de facto om te kiezen voor onderhoudsvriendelijke, duurzame oplossingen. Al moeten hier sowieso nog stappen gezet worden. Nu is het veelal nog nattevingerwerk voor de betrokken aannemers. Maar opnieuw geldt: hoe meer projecten via een DBFM-procedure worden opgestart, hoe belangrijker onderhoud wordt. En dus ook het inzetten van kwalitatieve, duurzame materialen.”

Circulaire dakopbouw?

“En dan is er nog het circulaire streven. Steeds meer fabrikanten ontwikkelen producten en systemen die kunnen beantwoorden aan de recente roep om circulair te bouwen, te renoveren. Op dit moment wordt dit ook maar in een zeer beperkt aantal projecten toegepast, maar de verwachting is dat deze evolutie vanaf nu alleen maar aan belang zal winnen.”

“Circulair bouwen zal alleen maar interessanter worden: de storkosten zullen de hoogte in gaan, de demonteerbaarheid van systemen zal beloond worden ... Voor fabrikanten is het dus vandaag al interessant hierop in te spelen om er in de toekomst de vruchten van te plukken.”

“Circulair renoveren daarentegen staat vandaag nog helemaal in zijn kinderschoenen. Niet verwonderlijk. Veel oude daken zijn gedicht met 6 cm rotswol en

Casino Middelkerke vanuit de lucht ©Bouwteam Nautilus

Op dit moment is de prijs tussen een circulair opgebouwd dak en een dak dat hier niet aan voldoet nog (licht) in het voordeel van dat laatste. Maar wanneer de regelgeving circulariteit zal belonen en bouwafval zwaarder zal belasten zal de balans snel kantelen.

twee lagen roofing erop gevlamlast (vaak zelfs nog zonder dampscherm). Door hun bevestigingsmethode zijn de volvlakkig gebrande bitumenlagen zodanig ‘versmolten’ met de rotswol, dat je dit onmogelijk kan scheiden. Idem met perliet trouwens, dat vroeger gebruikt werd als isolatie. Die oude ‘platen’ brokkelen volledig uit mekaar. Qua circulariteit kan je hier dan niets mee aanvangen. Slopen is dan de enige mogelijkheid. Wat je wel kan doen is de nieuwe opbouw circulair maken. En opnieuw: hoe meer dit wordt toegepast, hoe meer er in de toekomst kan worden gerecupereerd. Op dit moment is de prijs tussen een circulair opgebouwd dak en een dak dat hier niet aan voldoet nog (licht) in het voordeel van dat laatste. Maar wanneer de regelgeving circulariteit zal belonen en bouwafval zwaarder zal belasten – en die evolutie komt er sowieso – zal de balans snel kantelen. Bedoeling is dus dat we met zijn allen de circulaire attitude nu verder kweken. Promoten.”

“Verder kijken. Vooruit kijken. Dat lijkt het devies dus voor wie beschikt over een plat dak. Dan ligt voor het gebouw, de eigenaar, de gebruiker en onze sector een mooie toekomst in het verschiet.”

DEELNEMERS RONDE TAFEL

Wij danken alle deelnemers aan het rondetafelgesprek. Indien je vragen of opmerkingen hebt, kan je hen steeds contacteren via onderstaande gegevens:

Katrien Dobbelaere
Mede-zaakvoerdster
katrien.dobbelaere@cobe.be

Gilles Adams
Bedrijfsleider
gilles-a@mutec.be

WWW.MUTECH.BE

Tom Peters
Commercieel Verantwoordelijke
tom-p@mutec.be

Jolien Haesebeyt
Sales Manager Benelux
jolien.haesebeyt@renolit.com

Rely on it.
WWW.RENOLIT.COM

Paulien Servaes
Country Manager België & Luxemburg
p.servaes@zoontjens.be

WWW.ZOONTJENS.BE

Dieter Van Dorpe
Key Account Project Manager
dieter.vandorpe@vmbuildingsolutions.com

WWW.VMBUILDINGSOLUTIONS.BE

Sylvie Baelen
Key Account Project Manager
sylvie.baelen@vmbuildingsolutions.com

TEKST: JESSE VAN DAELE – FOTO'S: DDS+

DDS+

Co-creatie in functie van de omgeving

Een jong en menselijk bureau, zonder sterallures. Zo omschrijven ze zichzelf bij DDS+. Deze beide-voeten-op-de-grond mentaliteit, gecombineerd met hun jarenlange ervaring en dossierkennis, een multiculturele meertaligheid én het openstaan voor creativiteit van alle betrokken partners zorgen ervoor dat het Brusselse (en Antwerpse) bureau voor veel opdrachtgevers een geprefereerd partner is om tal van projecten efficiënt, effectief en met succes te realiseren. Steevast wordt daarbij in functie van de omgeving én toekomstgericht gedacht. Een schande dat we hun nog niet eerder een platform gaven in ons vakblad. Bij deze willen we dit meer dan goed maken...

Ontstaan

Architect en partner Geert Vanoverschelde: "Teamwork is bij ons ontzettend belangrijk. Oud of jong, tonnen ervaring of ruwe diamant, dossiervreter of creatieve losbol ... Ons architectenbureau kan rekenen op de talrijke ideeën van 85 architecten van verschillende nationaliteiten, leeftijden en achtergronden die – elk op hun manier – creatief en praktisch te werk gaan."

"We combineren de frisse ideeën van onze jonge wolven met de ervaring van oude rotten in het vak, zonder dat er sprake is van hiërarchie. We zijn een organisatie waarin de stagiair evenveel inbreng kan hebben als de partners. Goede ideeën en creativiteit zijn welkom, want enkel zo kunnen we de stad veranderen."

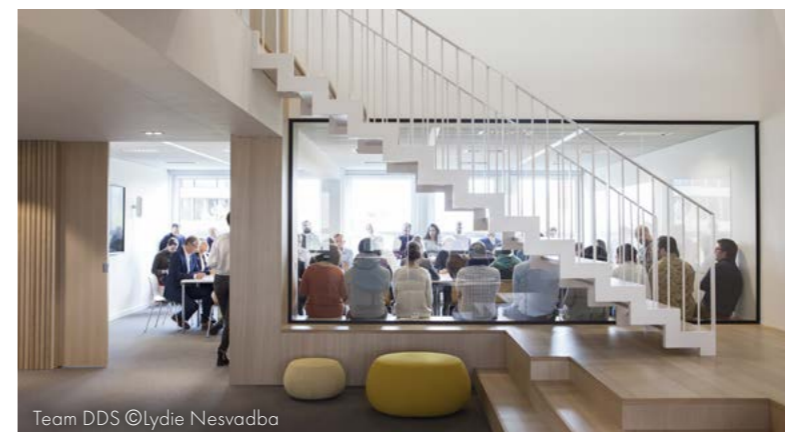
Architect en partner Didier Peremans: "We proberen een werkomgeving te scheppen en te bestendigen die een goede groepsgeest bevordert. Waar iedereen actief deelneemt aan het creatieve proces en zijn steentje bijdraagt aan de kwaliteit van alle projecten. Een bedrijfscultuur waarin medewerkers meer vrijheid en verantwoordelijkheid krijgen. Door het team bij alle beslissingen te betrekken en open te staan

voor nieuwe ideeën creëren we een groot gevoel van samenhang. Met als extra resultaat: goede, creatieve, gedragen projecten."

Creativiteit en co-constructie

Deze attitude gaat ook verder dan het eigen architectenteam. Doorheen het hele ontwerp- én realisatieproces pleit DDS+ voor reflectie en een goede groepsgeest. "Elke haalbaarheidsstudie, elke wedstrijd, elk project vormt een kans om 'samen' – met projectverantwoordelijken, overheden en adviseurs – te creëren en te bouwen aan de projecten van de toekomst. We willen daarbij de schakel zijn tussen alle betrokken actoren en andere stakeholders. En samen met hen collectief bijdragen aan de levenskwaliteit in een dorp of stad."

Geert Vanoverschelde: "We weigeren daarbij beproefde, succesvolle concepten te kopiëren. Ook niet van onszelf. Bij DDS+ vertelt elk architecturaal project zijn eigen verhaal. De identiteit ervan moet altijd het resultaat zijn van die onvoorspelbare uitwisseling van energie, de mix van verschillende persoonlijkheden, expertise en middelen. Dat is ons handelsmerk, onze signatuur."

Team DDS ©Lydie Nesvadba

”
DDS+ is een jong team professionele architecten, altijd klaar voor een lach. Serieus maar niet saai. Veeleisend en warm. Betrouwbaar en inspirerend. We combineren onze jarenlange ervaring met kritische reflectie. Onze contrasten maken ons sterker.

Werkterrein

DDS+ richt zich op architecturaal of stedenbouwkundig uitdagende projecten die een innovatieve, duurzame aanpak vereisen. Dat begint al bij de ontwerpfase en is steeds in verhouding met de grootte van het gebouw en zijn omgeving.

"In onze projecten gaan we steeds op zoek naar nieuwe manieren van leven en werken, als antwoord op de specifieke kenmerken van de lokale context en vanuit de ambitie om een betere ervaring te bieden aan toekomstige bewoners."

Via verschillende projecten bewees DDS+ intussen dat ze de ontwikkeling van complexe stedelijke ruimtes kunnen verbeelden, beheren en opvolgen, en staat voor een ethische architecturale aanpak, die cruciaal is voor de creatie van een inspirerende stedelijke omgeving.

Meerwaarde voor de buurt

Didier Peremans: "Geslaagde projecten creëren een wisselwerking met de omgeving die meer oplevert dan de som der delen. Goede architectuur geeft iets terug aan de buurt, in ruil voor de ruimte die ze inneemt."

"De impact van een gebouw reikt veel verder dan de grenzen van het perceel. Steden bestaan uit gebouwen en ruimtes die met elkaar interageren en dialogeren, en dus niet uit een reeks op zichzelf staande entiteiten. Ze zijn een en al contextualiteit, en dus is onze architectuur dat ook. We willen wel degelijk onze stempel drukken, maar eerder op de wijk of de stad in het algemeen."

Geert Vanoverschelde: "Als je opteert voor monofunctionele kantoorbuurten, bijvoorbeeld, dan veroordeel je een stad

eigenlijk tot leegstand na de werkuren en tijdens het weekend. Vandaar dat we de waan van de dag proberen te overstijgen. Dit weerspiegelt zich in onze projecten: leefbare, polyvalente omgevingen waarin je kan wonen, werken, ontspannen, winkelen, dineren, overnachten ... Met kwalitatieve openbare ruimte als verbindend element en sociale katalysator."

"Een aaneenschakeling van zulke gemengde ontwikkelingen doet een stad pas leven. Op elk uur van de dag (en nacht). Het zijn vaak kleinigheden die in dat opzicht een wezenlijk verschil maken: een publiek terras op de bovenverdieping, een buurthuis op het gelijkvloers, een fitness met uitzicht ... Het zijn zaken die een stad doen bruisen en die maken dat haar gebouwen een volwaardig deel van het geheel worden."

Brug tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië

Didier Peremans: "We ontwerpen vooral in Brussel en Wallonië, al zeker de laatste jaren realiseerden we ook projecten in Vlaanderen. We worden daarbij aanzien als een bureau dat specifiek de brug slaat tussen opdrachtgevers, projecten en bouwpartners uit de verschillende landsdelen. Onze meertaligheid én onze specifieke kennis van de te volgen procedures in zowel Brussel, Wallonië en Vlaanderen zijn daarbij enorme troeven. Een onbedoelde evolutie. Maar intussen hebben we die ook zelf omarmd. Naast ons kantoor in Brussel hebben we intussen ook een hub in Antwerpen. Vooral om Vlaamse ondernemers te ontzorgen die met ons willen samenwerken om projecten te realiseren in het Frantalige landsgedeelte."

Royale Belge ©Mireille Roobaert

Royale Belge ontwerpvoorstel

”

Onze meertaligheid is een troef in onze samenwerking met internationale architectenbureaus.

Die meertaligheid is ook een troef in onze samenwerking met internationale architectenbureaus. "De laatste tijd worden grootschalige projecten in Brussel vaak toegekend aan 'sterarchitecten'. Wat je hier ook van vindt, zij zoeken vaak een lokale partner die het reilen en zeilen in ons land kent. Die hen ondersteunt in het effectief realiseren van hun ontwerp. Recente voorbeelden hiervan zijn de Royal Belge aan de Vorstlaan of OXY aan de Anspachlaan."

We willen niet de ster zijn

Geert Vanoverschelde: "Let op: onze bijdrage behelst meer dan enkel de taal en de procedures. We vullen elkaar eigenlijk perfect aan. Sterarchitecten werken immers vaak conceptueel. Ontwikkelen een subliem, fenomenaal ontwerp. Maar voor het realiseren ervan zijn ze vaak minder beslagen. Daarvoor doen ze graag beroep op bureaus die met beide voeten op de grond staan. Die ervaring en kennis van zaken combineren met zin voor realisme en een bereidheid tot compromis. En dan komen wij als partner bij uitstek in the picture."

"Wijzelf zijn niet uit op visueel spektakel. Willen niet de ster zijn. Integendeel: we bouwen steeds samen met de klant. Overleg, vergaderingen, briefings en contacten met de bouwheer, de betrokken besturen en stakeholders zijn dagelijkse kost. In combinatie met een doorgedreven analyse van de context levert dit een inhoudelijke basis op. Op die randvoorwaarden trachten we dan het best mogelijke ontwerpantwoord te formuleren. Zowel wat betreft architecturale vormgeving, doordachte materiaalkeuze, techniciteit, planning, budgetbeheer maar zeker ook met blik op de toekomst."

Resarch & Development

Didier Peremans: "Om deze toekomstvisie duurzaam te verankeren in elk ontwerp, richtten we vijf jaar geleden een speciale R&D-afdeling binnen onze onderneming op. Zonder dat toen goed te beseffen, was dit wellicht de belangrijkste ingreep die we ooit deden. Eentje die op dit moment een haast revolutionaire impact heeft op onze werking."

"De doelstelling van de afdeling is nog steeds dat ze al onze projecten voedt met innovaties: nieuwe inzichten, nieuwe ontwikkelingen. Denk aan duurzaamheid, circulariteit, energiebeheersing, waterhuishouding, de vermenging van werken en wonen in een post-coronatieperk, toekomstgerichte vormen van mobiliteit ... Waar de afdeling in zijn beginjaren pas na het ontwerptraject werd gevraagd om het project te overgieten met een 'duurzaam sausje' zodat het voldoet aan de doelstellingen van de opdrachtgever is dit nu helemaal veranderd. Op dit moment is de afdeling vaak de stuwende en sturende kracht. Wordt vooraf geluisterd naar hun inzichten, opinies en aanbevelingen. Het resultaat van deze toekomstgerichte visie is nu altijd een meerwaarde. Voor elk project."

"Daarvoor heb je natuurlijk wel een bouwheer nodig die wil meedenken en die bereid is om te investeren in het 'futureproof' maken van zijn project. En niet alle klanten zijn hiervan overtuigd. Het is dan onze taak om hem daarin te begeleiden en hem te ondersteunen bij de ontwikkeling van een vruchtbare lange-termijnvisie. Niet altijd makkelijk, maar we zullen blijven vechten voor de juiste oplossing. Niet alleen bij onze opdrachtgevers, trouwens. Maar ook andere bouwpartners en instanties proberen we te verrijken met nieuwe inzichten..."

Durf af te breken

"Een voorbeeld? In Brussel zet het beleid stevig in op het behouden van wat er is. Een duurzame gedachte. Maar ook een beperking. Soms zijn gebouwen te afgeleefd, te weinig flexibel om te behouden. Heel veel oudere kantoorgebouwen staan nu leeg, en er is een grote vraag naar nieuwe appartementen. Uiteraard hebben een aantal van deze gebouwen genoeg kwaliteiten in zich om de transformatie succesvol en

”

Soms moeten we ook durven afbreken. Kiezen voor een nieuw gebouw dat wél een visie incorporeert op nieuwe invullingen in de toekomst. Ook dat is vooruit denken.

Edition ©Marie-Noëlle Daily

toekomstgericht te ondergaan. Maar niet allemaal. Soms moeten we ook durven afbreken. Kiezen voor een nieuw gebouw dat wél een visie incorporeert op nieuwe invullingen in de toekomst. Ook dat is vooruit denken. Té halsstarrig vasthouden aan architecturaal minder waardevolle gebouwen is dat niet."

Kies voor kruisbestuiving

Geert Vanoverschelde: "Een ander aandachtspunt is dat we in onze hoofdstad zien dat grote projecten vaak toegewezen worden aan jonge architectenteams. Niets mis mee om talentvolle jongeren de kans te geven, dat doen we in ons bureau trouwens zelf constant. Maar te vaak zien we dat dergelijke projecten lange tijd niet uitgevoerd worden. Waarom? Daarover kunnen we enkel gissen maar we denken dat een procedurele onervarenheid vaak

Edition ©Marie-Noelle Dailly

Edition ©Marie-Noelle Dailly

aan de grondslag ligt. Ons inziens zou het beter zijn om te kiezen voor een tijdelijke samenwerkingsverband tussen de jonge wolven en een meer gevestigd bureau. Die entente zou garant kunnen staan voor een jong, gedurfd conceptueel ontwerp en een correcte, gedegen uitvoering waarin de juiste procedures met kennis van zaken worden gevolgd. Zowel de projecten als de beide architectenteams zullen er door deze verrijkende kruisbestuiving alleen maar wel bij varen."

Hieronder vind je twee renovatie- en herbestemmingsprojecten van DDS+.

Edition Brussel

Gelegen op de hoek van de Louizalaan en de Paul Émile Jansonstraat, op enkele meters van het Hortahuis, een meesterwerk van de Art Nouveau, vind je het Edition-gebouw. Middenin een bijzondere stedelijke context waar architecturale en erfgoedrijckdom samengaan.

Geert Vanoverschelde: "Het gebouw zelf dateert uit de jaren '60' en heeft ook een zekere architectonische waarde, namelijk door de dragende gevel van Sillexbeton, specifiek voor die periode. We vonden

het dan ook een absolute meerwaarde om dit Brusselse erfgoed te behouden en te versterken tijdens de renovatie."

"De belangrijkste doelstelling, die ons hele ontwerp heeft gestuurd, was van 'iets ouds iets nieuws maken'. Aan de voorgevel bleef het karakter van het oorspronkelijke gebouw bewaard, terwijl er hedendaagse esthetische en functionele accenten aan werden toegevoegd. Aan de binnenkant transformeerden we het gebouw wel, met name wat de functionaliteit betreft. Terwijl de begane grond zijn oorspronkelijke commerciële functies behield, werden de kantoorverdiepingen omgebouwd tot stijlvolle kwaliteitsappartementen."

"De achtergevel werd opengebrouwen en verruimd. Daarbij werden er grote terrassen voorzien.

Ook bovenaan werd er stevig ingegrepen en kwamen er twee extra verdiepingen in een lichte staalstructuur. Waardoor er het gebouw nu in totaal tien verdiepingen telt. Bewoners genieten er nu van fantastische uitzichten over de stad aan de ene kant en het Terkamerbos aan de andere."

"Vanwege de grootschalige ingrepen in de achtergevel en het interieur was het mogelijk om een ondergrondse parking te voorzien. Met o.a. ruimte voor twee gemeenschappelijke fietsbergingen."

"Het ontwerp van dit gebouw startte in 2015-2016. Wat toch al weer meer dan 5 jaar geleden is. Dit wil zeggen dat het gebouw maximaal voldoet aan de inzichten van toen. Zo hielden we bijvoorbeeld maximaal rekening met regenwaterinfiltratie op eigen terrein. Mochten we het nu opnieuw ontwerpen, zouden er al andere speerpunten zijn. Zo zouden we veel meer inzetten op circulariteit. En hadden we wellicht een deel van de woonoppervlakte gereserveerd voor sfeervolle, polyvalente ruimtes waar bewoners en bezoekers elkaar op een ongedwongen manier kunnen ontmoeten. Nu is er bij de inkom op elke verdieping een soort 'wachtruimte' voorzien. Maar het had dus zeker meer kunnen zijn. Ook op het dak zouden we dan mogelijk een gemeenschappelijke buitenruimte hebben geïntegreerd. Voortschrijdend inzicht dus. Maar dat neemt niet weg dat we zeker trots zijn op de realisatie van het project zoals het nu is."

Poissonniers ©Nathalie Van Eygen

”

Beter kies je voor een tijdelijke samenwerkingsverband tussen de jonge wolven en een meer gevestigd bureau. Die entente zou garant kunnen staan voor een jong, gedurfd conceptueel ontwerp en een correcte, gedegen uitvoering.

Poissonniers ©Nathalie Van Eygen

Poissonniers Brussel

In de Poissonniersstraat, in hartje Brussel, renoveerde DDS+ een kantoorgebouw uit de jaren '30 van vorige eeuw met succes. Het statige pand werd daarbij omgevormd tot uiterst flexibele kantoor en co-workingruimten van hoge kwaliteit. Hierbij kozen de architecten er bewust voor om weinig in te grijpen in de aanwezige structuur. En zich te beperken tot renovatie, het inbrengen van speciale technieken, het reinigen van de gevels en het integreren van een verfijnde 'finishing touch' op het vlak van afwerking.

Didier Peremans: "Daarbij behielden we een groot deel van de oorspronkelijke kenmerken en materialen. Zowel parketvloeren en inlegwerk, muren, plafonds, verlichtingsarmaturen, deuren en sloten, ... werden hergebruikt. Circulaire principes dus, zonder dat deze al 'hot' waren."

"Voor ons was dat een eigenlijk een evidentie. Het imposante gebouw van zeven verdiepingen hoog, dat tot in de jaren '80 in gebruik was, bevond zich nog in erg goede staat. Waardoor er maar licht moest worden gerenoveerd, iets waar ons bureau erg veel ervaring in heeft. We wensen niet in te grijpen waar het niet nodig is. We drukten er onze stempel ... door hem net niet te drukken."

"Wel moesten er hier en daar enkele bijzondere conservatie- en restauratieingrepen worden uitgevoerd. Daarvoor deden we beroep op drie architecten, een klein team met voormalige DDS+-medewerkers."

"Tijdens de renovatie waardeerden we het complex op zodat het maximaal beantwoordt aan de hedendaagse normen. Maar waakten er daarbij meteen over dat dit geen impact had op de ruimtelijke kwaliteit. Bijvoorbeeld doordeweekse valse plafonds die de oorspronkelijke moulures en decoratie-elementen verbergen waren uit den boze. In plaats daarvan kozen we voor zichtbare technieken, authentiek inlegwerk en oude plankenvloeren. Door het behouden en versterken van het karaktervolle interieur, kregen de nieuwe flexibele kantoorruimtes en coworkingspaces extra cachet."

www.dds.plus

CIRCULAIRE RENOVATIE 'KARPER'

hedendaags comfort
... vol nostalgie

TEKST: JESSE VAN DAELE
FOTO'S: TIM VAN DE
VELDE PHOTOGRAPHY
& STUDIOSCOTT.BE -
ONLINE PLATFORM
MET LOCATIES VOOR
FOTOSHOOTS,
FILMOPNAMES
OF EVENTS

Onder de naam Hé! interieur- én architectuurontwerp startten architecten Hanne Eckelmanns en Renée Verhulst in 2017 hun eigen praktijk in Brussel. Sindsdien ontwerpt het duo vooral oplossingen voor particuliere renovaties. Eén van de eerste daarvan is 'Karper': de herbesteding van een industrieel pand in de Karperstraat in Molenbeek tot woonhuis. Daarin werden heel bewust tal van circulaire principes toegepast. Geen high-tech snufjes, maar juist logische, low-tech oplossingen in hernieuwbare recuperatiematerialen. Het resultaat is verbluffend: een hedendaagse realisatie die baadt in licht en ruimte. En bovenal een warme gezelligheid.

Studioscott.be

Industrieel erfgoed krijgt tweede leven

Het pand stond op de lijst van industrieel erfgoed, maar toch kon er ferm worden ingegrepen. De benedenverdieping werd omgevormd tot coworking space, in het achterhuis kwam een ontwerpatelier voor behangpapier.

De eigenlijke woning van Hanne zelf kwam op de bovenverdiepingen. Meervoud. "We hadden geluk, de dakrand van onze woning was veel lager dan die van de burens. Waardoor we de mogelijkheid hadden een extra dakverdieping te creëren. Daarbij trachten we een delicate balans te vinden tussen de bestaande, erg gedetailleerde gevel en de nieuwe optopping", vertelt Hanne Eckelmanns.

Binnenin kreeg het pand een heel open structuur. "In de typische oude herenhuizen woon je vaak heel verticaal en zijn de verschillende verdiepen van elkaar gescheiden door een trappenhuis. Daar braken we bewust mee. We wilden openheid, relaties tussen de verschillende ruimtes. De leefruimte is nu weliswaar verdeeld over twee verdiepen maar door een vide en een terras staan keuken en living steeds in connectie met elkaar. Zelfs onze badkamer trokken we open richting patio en living."

Flexibele structuur

Door zijn specifieke assemblage zijn de constructie-elementen perfect demonteerbaar. Waardoor de gerenoveerde woning makkelijk aanpasbaar is, bijvoorbeeld, in functie van een eventueel veranderende gezinssituatie. Daarnaast is het zo ook eenvoudig om problemen te detecteren en te verhelpen.

Hanne: "Al bij het tekenen van de plannen hielden we er rekening mee dat de ruimtes niet voor één functie bedoeld zijn, maar dat we die in de toekomst makkelijk kunnen omvormen. Het werd een heel flexibel en open plan, dat we per plateau kunnen veranderen. Op de eerste verdieping is nu een studio, waar we twee slaapkamers van kunnen maken door twee wandjes te verplaatsen."

"Flexibiliteit en toekomstgerichtheid zijn belangrijke principes van duurzaam en circulair bouwen. Maar waar het hier stopt bij veel hedendaagse ontwerpen, wilden wij een paar stappen verder gaan."

Back-to-basic materialen

In heel het project werd getracht conventionele bouwmaterialen - die heel wat CO2 uitstoten - zoveel mogelijk te vermijden. Om in plaats daarvan in te zetten op hernieuwbare, biologische grondstoffen zoals hout, stobalen en hennepvezels.

Studioscott.be

©Tim Van De Velde photography

Regeneratieve materialen die trouwens in Brussel zelf werden geproduceerd. Snel, lokaal en dus met een veel lagere ecologische voetafdruk.

Hanne: "Daarbij konden we rekenen op de inzichten van BC Materials. Een jonge coöperatie waarvan mijn partner Nicolas Coeckelberghs co-oprichter is. Grondverzet - uitgegraven grond bij werven - zetten zij om in circulaire bouwmaterialen. Hun leempleister, een mengeling van zand en klei afkomstig van Brussels grondverzet op bouwerven, werd gebruikt als pleisterwerk. Het zorgt voor een gezond binnenklimaat aangezien het dampopen is en vochtregulerend werkt. Hetzelfde materiaal werd in aangestampte versie - stampleem - trouwens gebruikt om het keukenmeubel mee vorm te geven."

"Dit materiaal werd gecombineerd met houtskeletbouw. Wat op zich ook vele voordelen kent. Zo is de bouwtijd erg beperkt door middel van de prefabricatie. En door de lichte structuur kwamen er geen overbodige lasten op het bestaande gebouw."

De buitenschil van het nieuwe dakvolume werd gerealiseerd in geprefabriceerde houten cassetten en ingevuld met strobelen afkomstig van een Brusselse landbouwer. Een simpele en zichtbare houtstructuur, gemonteerd met boutverbindingen. Met vier aparte L-profielen als kolommen. Indien de woning ooit zou afgebroken worden, dan kan al dit materiaal eenvoudig worden gerecupereerd.

Studioscott.be

” Duurzaam bouwen is voor ons een soort evidentie. Een filosofie die we graag in al onze ontwerpen willen helpen uitdragen.

Studioscott.be

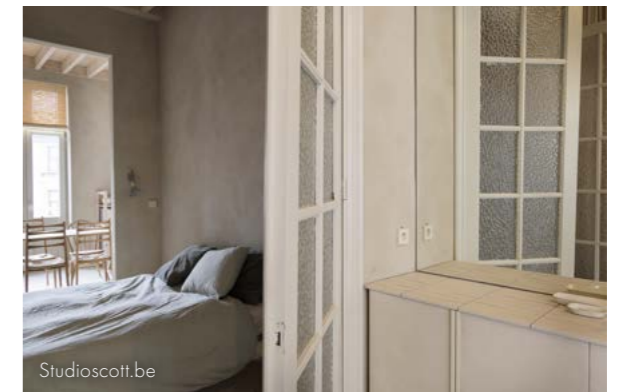
De bestaande gevels werden geïsoleerd met kalkhennepblokken, de vloeren met kurkplaten.

"We dachten ook na over een slim regenwaterbeheer. De integratie van een hemelwaterput, het installeren van een semi-intensief groendak en het vergroenen van de koer zorgen voor een vertraagde infiltratie en een nuttig hergebruik van hemelwater."

Duurzaam sentiment

"In ons bouwproject recupereerden we een maximum aan elementen die reeds in het pand aanwezig waren: vloeren, schrijnwerk, trappen en tegels. Ik hou van al hun imperfecties en vaak brute karakter. We kozen bijvoorbeeld voor tweedekus houten balken met veel foutjes, de oneffenheden en kleurnuances van leempleisters, zelfs de krabben van onze speelse kat op onze houten vloer weten we uiteindelijk te appreciëren."

Via websites, marktjes en winkels verzamelde Hanne ook veel tweedehands spullen. Markante dingetjes met een verhaal. "Een zegen was ook dat het huis van mijn grootmoeder gelijktijdig met onze verbouwing werd verkocht. Ook daar recupereerden we een aantal elementen zoals de oude gietijzeren radiatoren, een Bruynzeel-keuken, gordijnen, meubilair ... Als ik nu op die radiatoren zit om mij op te warmen, denk ik aan mijn opa die daar ook altijd zat. Er is gewoon een emotionele meerwaarde die je niet hebt met nieuwe materialen."

Studioscott.be

Studioscott.be

Studioscott.be

Toekomst van circulair bouwen?

Hanne: "Duurzaam bouwen is voor Renée en mij haast een evidentie. Een filosofie die we graag in al onze ontwerpen willen helpen uitdragen. Want de toekomst wordt circulair, die evolutie is onmiskenbaar ingezet. Het toepassen van hernieuwbare en ecologische materialen wordt steeds makkelijker. Vaak zijn ze nog wat duurder dan reguliere materialen. Maar bij kleine renovatieprojecten, waar het nooit gaat over grote aankopen, is het zeker de moeite."

"Toch zorgt dit minieme prijsverschil ervoor dat je niet alle klanten meekrijgt in het verhaal. Ik hoop daarom dat er in de toekomst bij de toekenning van subsidies rekening mee wordt gehouden. Nu krijg je als bouwheer veel subsidie om te isoleren om je stookkosten zo laag mogelijk te houden, maar het maakt daarbij niet uit hoeveel CO2 je creëert met de productie en de verwerking ervan. Ook dat zou zeker in rekening moeten worden gebracht."

TEKST: JESSE VAN DAELE – FOTO'S: CATHERINE DE WOLF

CIRCULAIR BOUWEN MET DIGITALE METHODEN: EEN TESTCASE

In de vorige editie van Renoscripto kon je lezen hoe prof. Dr. ir. arch Catherine De Wolf en haar team innovatieve digitale methoden ontwikkelen om circulair te bouwen. Zodat data-gedreven beslissingen over materiaalhergebruik geautomatiseerd kunnen worden. In samenwerking met Vlaanderen Circulair en gefinancierd door VLAIO (Agentschap Innoveren & Ondernemen), bouwden zij en haar team onlangs een circulaire dome. Een mooie testcase om de theorie ook aan de praktijk te toetsen.

Belang van circulaire bouwen

"We moeten dringend overschakelen van onze lineaire manier van denken (productie, gebruik en afval) naar een circulaire economie (afval wordt grondstof) waarbij we bouwmaterialen en -componenten gaan hergebruiken", aldus Catherine De Wolf.

"Door circulair bouwen als nieuwe norm te hanteren, sluiten we kringlopen, verminderen we de afvalberg, en kunnen we alsnog unieke bouwwerken creëren. Maar hoe begin je hieraan? Moeten we terug naar een soort Middeleeuwse manier van werken? Waarin materialen van oude bouwwerken stevast gebruikt werden om nieuwe constructies te bouwen? Wel, dat is een begin. Maar het kan uiteraard veel beter, door de hedendaagse geavanceerde technologieën in te schakelen."

Circular Engineering for Architecture (CEA)

"Samen met mijn team probeer ik digitale methodieken te ontwikkelen die circulaire principes ondersteunen. Precies daarvoor hebben we in Zurich met enkele gelijkgestemde zielen het 'Circular Engineering for Architecture' (CEA) lab opgericht.

"Het CEA-lab wil het hergebruik van bouwmaterialen stimuleren door middel van digitale innovatie om zo de transitie naar een circulaire bouwsector te versnellen. Door het gebruik van Machine Learning (AI), bijvoorbeeld, voorspellen we welke materialen beschikbaar komen voor hergebruik op basis van Google Streetview-data, kadastrale gegevens, fotografie ..."

Computational design

"Het model dat we nu in samenwerking met Vlaanderen Circulair ontwikkelen vertrekt van bestaand gebouwen. Nog vóór ze gesloopt worden, scannen en analyseren we de constructies om de aard en vorm van de herbruikbare componenten te begrijpen. Via fotogrammetrie op basis van dronebeelden en LiDAR-scanning bouwen we puntenwolken en scan-to-BIM-modellen om zo een materiaalendatabank te maken."

"De volgende stap is databaseverwerking. We demonteren de gescande gebouwen met onze studenten en slaan de gerecupereerde materialen op. De uiteindelijke vorm van deze verwijderde materialen wordt gemeten en gecatalogiseerd in een materiaalendatabank."

prof. Dr. ir. arch Catherine De Wolf

"

We laten computationele ontwerpalgoritmen los op de inventaris van beschikbare materialen zodat daaruit nieuwe designs worden gegenereerd.

"

Mits verfijning en toepassing op grotere schaal kan je via deze methodologie absoluut meerwaarde genereren, ook qua rendabiliteit.

"Vervolgens laten we computationele ontwerpalgoritmen los op de inventaris van beschikbare materialen zodat daaruit nieuwe designs worden gegenereerd. Het demonstrator-ontwerp kent verschillende gradaties van variabiliteit. Beginnend met de algemene geodetische vorm, op basis van welke materiaalcategorieën beschikbaar zijn, worden verschillende detailniveaus gerealiseerd. Hierbinnen zijn schaalfactoren, patroondichtheid en hoeken ook instelbaar, terwijl de voetafdruk en ruimte constant blijven."

"Dat ontwerp wordt dus gekoppeld aan materiaalbeschikbaarheid. De inventaris van beschikbare constructie-elementen wordt algoritmisch doorzocht en elk ontwerponderdeel wordt gematched met de opgeslagen materialen die de minste aanvullende bewerking vereisen."

"De laatste stap is de vormoptimalisatie. We assembleren de nieuwe structuur met de teruggewonnen materialen. De ontwerpstrategie bevat daarbij verschillende niveaus van flexibiliteit in termen van dimensionaliteit en schaal. Het model wordt vervolgens geleidelijk aangepast om het beste bij de beschikbare materialen te passen, terwijl de structurele levensvatbaarheid en prestaties behouden blijven. We gebruikten ook digitale fabricage technieken zoals Computer Numerical Control (CNC) frezen voor dit aanpassen."

Dome + boekenkast

"Concreet pasten we dit model toe in een verlaten gebouw in Genève. Een enorme fabriek waarin vroeger Fiat-wagens werden gestockeerd was er klaar voor de sloop. Samen met enkele studenten scanden we het hele gebouw in en identificeerden we zo talrijke

materialen die konden ingezet worden voor circulair hergebruik."

"Voor deze eerste, beperkte testcase recupereerden we planken, balken en pijpleidingen. Uit het computationele ontwerpalgoritmen werd duidelijk dat we met deze materialen het geraamte van een dome konden ontwikkelen. Elk waardevol product kreeg daarbij een QR-code ingegraveerd."

"Uit een oude zeilboot recupereren we later de zeilen zodat die nu perfect functioneren als bekleding en de dome kan ingezet worden als serre, tent of andere nuttige invulling. Naar aanleiding van brainstorming sessies met mijn collega's van Universiteit Antwerpen en Universiteit Gent, bouwen we de dome in Vlaanderen op. Verder vervaardigden we met de planken een unieke boekenkast. Die staat nu mooi te pronken in mijn ETH bureau."

Tanker is aan het keren

"Uiteraard is deze testcase wat het woord zelf aangeeft. Ons project was niet rendabel, kostte meer tijd. Maar het was wel fun, creatief. We creëerden iets unieks. En mits verfijning en toepassing op grotere schaal kan je via deze methodologie absoluut meerwaarde genereren, ook qua rendabiliteit. En dat aantonen, daar was het hem uiteindelijk om te doen. Een steentje in de rivier werpen om zo langzaam de tanker van koers te doen veranderen."

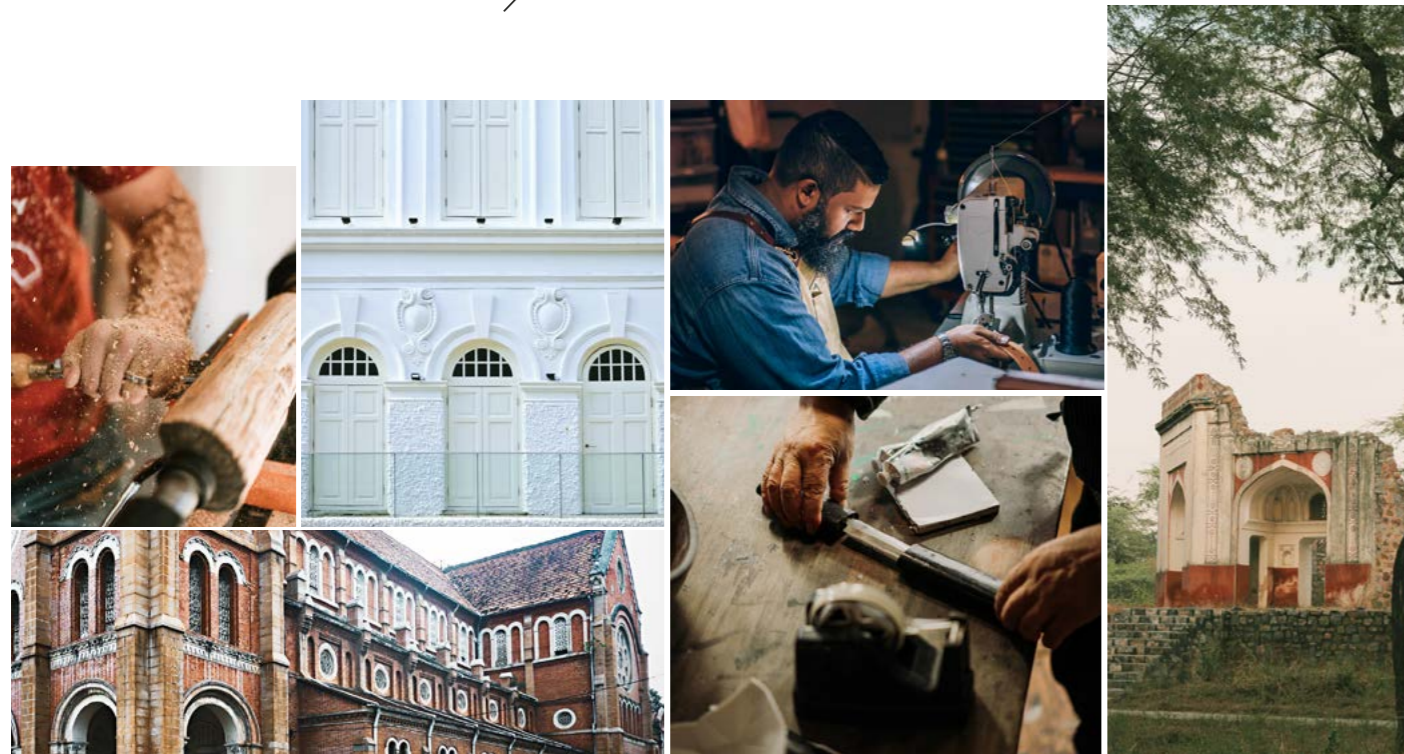
www.cea.ibi.ethz.ch

RENORESTO

EVENT VOOR DE ERFGOEDPROFESSIONAL

17 & 18
maart 2022 - 9u30-18u
Flanders Expo
hal 8 - Gent

4 REDENEN

Waarom u als erfgoedprofessional eigenlijk niet mag ontbreken op **RenoResto**...

01.

Een sterk en ruim aanbod aan exposanten
Zij laten u kennis maken met de **nieuwste renovatie- & restauratie technieken en systemen**.

02.

Een unicum: **12 erfgoedinstanties & -federaties verzameld op één en dezelfde locatie**.
Netjes gegroepeerd in de speciale zone van hal 8.

03.

Liefst **15 inspirerende, actuele lezingen** die u eveneens **gratis** kunt bijwonen tijdens deze 2 dagen. Gastsprekers uit binnen- en buitenland.

04.

RenoResto combineert **moderne renovatiesystemen met ambachtelijke restauratietechnieken**, maatwerk, specialisatie, kennis en kunde. Op de standen zelf zullen talrijke **demo's en workshops** plaatsvinden.

Onze partners:

RENORESTO

GRATIS TOEGANG

HOE REGISTREREN?

01.

Surf naar www.renoresto.be en klik bovenaan op de groene balk **OF** scan de QR code hiernaast. Met het oog op een gratis bezoek!

02.

Vul online jouw contactgegevens in en schrijf je in voor één van de gratis lezingen.

03.

Na registratie ontvangt je via e-mail je toegangsticket. Gelieve dit mee te brengen naar de ingang. Je kunt de e-mail afdrucken of het ticket kan ook ingescand worden vanaf je smartphone of tablet.

04.

Aan de ingang ontvangt je jouw persoonlijke toegangsbadge. Deze kan ingelezen worden door de exposant.

UW DIGITAAL BEURSPLAN

Benieuwd wie je staks allemaal ontmoet?
Scan de QR code hieronder en ontdek alle exposanten & federaties.

WIST JE DAT:

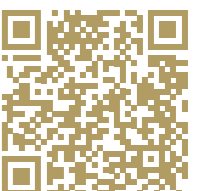
- Door op de stand te klikken je meer te weten komt over de exposant?
- Je een afspraak kunt inplannen via dit beursplan?

HET ONLINE
BEURSPLAN

RenoResto gaat simultaan door met Stone & Tile in dezelfde hal 8.

Ontdek hier de exposanten op Stone & Tile en breng die ook een bezoek!

RENORESTO EXPOSANT: STAND RR34

Remmers, totaalpartner voor renovatie en restauratie

TEKST: JESSE VAN DAELE
FOTO'S: REMMERS

"Willen we onze doelstellingen halen in de strijd tegen de klimaatverandering is het van cruciaal belang dat we met z'n allen 'beneren' (of restaureren)", weet Sales Director, Ruben Vugteveen van Remmers. "Het verduurzamen van gebouwen is niet alleen van groot maatschappelijk belang, maar ook voor de eigen portemonnee. In het kader van de stijgende energieprijzen is de goedkoopste energie diegene die je niet nodig hebt. Goed verduur-

"

Remmers wil een totaalpartner zijn die meedenkt en oplossingen aanreikt in functie van het project, de bestemming, de gebruikers en het beschikbare budget. Waarbij ook de keuzeconsequenties op lange termijn in rekening worden gebracht.

zamen draagt meteen ook bij tot een gezond binnenklimaat. Een zegen voor jouw welzijn én dat van jouw gezin, jouw medewerkers, jouw klanten en alle andere gebruikers.

"Dat alles is echter pas van toepassing als het verduurzamen goed gedaan wordt. Correct uitgevoerd. Met kennis van zaken. En daarvoor heb je ervaren en betrouwbare bouwpartners nodig."

"Als specialist in de productie van bouwstoffen zoals: kelder afdichtingssystemen, schimmel saneersystemen, intelligente dampopen isolatiesystemen en een scala aan restauratie producten zoals gietmortels en reproductie mortels voor ornamenten en gevelherstel wil Remmers een totaalpartner zijn die meedenkt en oplossingen aanreikt in functie van het project, de bestemming, de gebruikers en het beschikbare budget. Waarbij ook de keuzeconsequenties op lange termijn in rekening worden gebracht. Een partner met een decennialange ervaring en een productengamma dat effectief

doet wat het belooft. En daarbij zo hoog mogelijk scoort op de circulariteitsladder."

"Onze R&D-afdeling levert daarbij al jaren extra inspanningen om de scores van ons gamma op deze duurzaamheidsladder nog verder te optimaliseren. En met succes. Zo heeft het schimmelsaneersysteem "PoweProtect" een eco-label. Gecombineerd met het intelligente binnen isolatie systeem IQ therm heeft Remmers een energiebesparend, en schimmelwerende oplossingen die perfect passen binnen "Beneren" beide verantwoorde producten die de beste garantie bieden op een natuurlijk, comfortabel klimaat en een hogere levenskwaliteit."

www.remmers.be

RENORESTO EXPOSANT: STAND RR39

Rewah: bouwchemische oplossingen voor professionals

TEKST & FOTO'S:
REWAH

Rewah ontwikkelt, produceert en verkoopt bouwchemische producten voor de gespecialiseerde aannemer en schilder. Professionalisme, kwaliteit en service zijn geen loze woorden voor het Rewah-team.

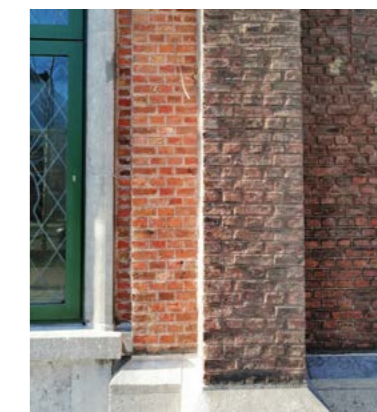
Wij bieden een waaier van producten aan, gaande van 'kelder tot dak'. Producten binnen de divisie restauratie en waterdichting worden verweven met ons uitgebreid gamma aan verven. Denk maar aan vochtproblemen, restauratie van gevels tot uiteindelijk de kwalitatieve binnen- en buitenafwerkingen. Behalve diverse verven en waterdichtingssystemen, biedt Rewah steenversteigers, restauratiemortels en reinigingsproducten aan.

Binnen de restauratie is Rewah uniek door het aanbod van specifiek op de ondergrond afgestemde reinigers. Een actueel voorbeeld is de doorontwikkeling van ons toproduct Façonet 20. Behalve het standaardtype waarmee o.a. de Boerentoren, Meir Building en Noorse Zeemanskerk mee gereinigd is, kunnen we nu ook de types 40, M, G en X aanbieden!

De Façonet 40 bevat een dubbele hoeveelheid EDTA, nog steeds het algemeen gebruikte reinigingsmiddel. De Façonet M en G zijn EDTA-vrij en bevatten enkel biodegradeerbare componenten, afkomstig van natuurlijke, duurzame bronnen. Deze types zorgen ook voor een betere complexvorming met metaalionen zoals bvb lood, chroom en vanadium.

Tenslotte bestaat de Façonet X uit een mix van verschillende reinigingsmiddelen, universeel inzetbaar. Alle types hebben nog steeds dezelfde voordelen als het basisproduct, namelijk: zeer eenvoudig aan te brengen, geen beschadiging van de ondergrond, uitbloeiingsvrij en vooral: een perfect reinigingsresultaat!

www.rewah.com

"

Binnen de restauratie is Rewah uniek door het aanbod van specifiek op de ondergrond afgestemde reinigers.

RENORESTO EXPOSANT: STAND RR10

Monuglas®: Verduurzamen monument gaat om balans in isolatie

Mede door de klimaatdoelstellingen en stijgende energieprijzen heeft het verduurzamen van monumenten een vlucht genomen. De focus bij renovatie ligt dus steeds meer op het isoleren van muren, vloeren, daken of gevels waarbij kozijnen worden voorzien van isolatieglas. Het streven naar de hoogste isolatiewaarde is echter niet zaligmakend. TEKST & FOTO'S: MONUGLAS

Laagste u-waarde niet altijd optimaal

Het niet op elkaar afstemmen van de verschillende isolatiemogelijkheden veroorzaakt over-isolatie. Hierdoor slaat vocht alsnog neer op ongewenste plekken met een ongezond binnenklimaat als gevolg. Omdat elk monument uniek is, vraagt dit per situatie om een specifieke aanpak en oplossing. Het is daarom belangrijk bij de start van de renovatie te berekenen wat de meest optimale isolatie-oplossing is, waarbij muur-, vloer-, dak- en gevelisolatie in balans zijn. Op basis van deze berekeningen adviseert Monuglas® de meest optimale glassamenstelling, qua isolatiewaarde én authentieke uitstraling.

Op maat

Enkel voorbeelden waar Monuglas® in samenspraak met de architect, restauratieaannemer of schrijnwerker heeft gekeken naar de optimale oplossing zijn de Handelbeurs in Antwerpen, het voormalige huis van Hugo Claus en het

"

Op basis van deze berekeningen adviseert Monuglas® de meest optimale glassamenstelling, qua isolatiewaarde én authentieke uitstraling.

Herenhuis van de familie Moortgat. Wil je hier meer over weten, maak dan een afspraak via monuglas@stolkerglas.nl of loop langs bij Monuglas®, standnummer RR10, Hal 8, Flanders Expo Gent.

In balans isoleren met Monuglas®

Silicaatverf voor buiten & binnen

- Uitstekende dekking
- Uitzonderlijke matte afwerking
- Uiterst ademend
- Nieuwe minerale technologie

Ook beschikbaar : Kalkverf & Wood Bliss®

www.galtane.com

DE WIJN
Parket Projecten

Levering en | of plaatsing
Renovatie | Restauratie

www.dewijnparket.be

+32 (0) 472 11 25 50
info@dewijnparket.be

RENORESTO GASTLEZINGEN

PROGRAMMA – Donderdag 17 maart 2022

10:00

PMV en herbestemming

Herbestemmingstrajecten: waarom, wat houdt het in, voor- delen. Risico's helder maken. Financiële aspecten en markt- aanpak. Hoe een herbestemmingsstudie aanpakken?

Duopresentatie door:

Christophe Soulliaert
Zaakvoerder
Erfgoedstudio

Bertrand Van Regemortel
PMV

11:00

Hedendaags wonen in eeuwenoud erfgoed: een droom of werkelijkheid?

Herbestemming van erfgoed (naar residentieel wonen) is het uitgangspunt als thema. Is het een illusie om in een eeuwenoud klooster, kerk of kasteel dat beschermd is als onroerend erfgoed de hedendaagse comfort- en duurzaamheidseisen te integreren, zonder dat de ziel uit het gebouw wordt getrokken? Is de ontdekkingstocht in het herbestemmen van een beschermd pand een pad vol hindernissen en verrassingen of een verrijkende tocht, die nog meer glans en charme toevoegt aan je project? CASES: 't Groen Kwartier – Antwerpen en Het Academisch Kwartier – Lier.

Door:

Matthias Hoornaert
CEO CAAAP

Lode Waes
Expert Bestuurder,
CAAAP

12:00

Herbestemming Predikherenklooster tot bibliotheek van Mechelen.

De verlaten site rond het Predikherenklooster was jaren een kankerplek in het dense stadsweefsel. Na verschillende mislukte pogingen tot herbestemming was het uiteindelijk de Stad die de ambitie opnam om deze site te herontwikkelen. Men wou een "plek om op verhaal te komen" en dit resulteerde na een Open Oproep en een meerjarenpremie van Onroerend Erfgoed uiteindelijk na een ruïneuze restauratie in de huidige herbestemming. Naast bibliotheek is de site een culturele hotspot geworden voor evenementen én verstillig. Binnenkort krijgt de site een extra toegevoegde waarde door de ingebruikname van de kerk als bijkomende grote evenementenruimte voor symposia en optredens. Het project is een voorbeeld van geslaagde stadsontwikkeling, -inclusie én communicatie van de stad waarbij een kankerplek een aantrekkingspool is kunnen worden van de wijk, Stad en meerwaardezoeker.

Door:

Wouter Callebaut
Ir. Architect zaakvoerder,
Callebaut-Architecten

13:00

Onderhoud en restauratie van bouwkundig erfgoed: de rol van uitvoerders en (goede en slechte) uitvoeringspraktijken.

Een toelichting door Monumenten-wacht over de pijnpunten en noden binnen de restauratiesector. Tijdens deze lezing zal o.a. worden ingezoomd op de oorzaken en gevolgen van gebrekkig onderhoud, een foute prioritering van de werken en uitvoeringsfouten. Ahv verschillende sprekende beelden wordt meer duiding gegeven bij deze 'slechte praktijk'. In dit licht zullen ook de conclusies van een recente ledenbevraging gepresenteerd worden.

Door:

Johanna Hermans
Bouwkundig
monumentenwacht,
Monumentenwacht
Provincie
Antwerpen

Grootste vakbeurs voor de renovatie- & restauratiesector

Op 17 & 18 maart 2022 kan je terecht in Hal 8 van Flanders Expo Gent voor RenoResto, het grootste b2b-event in België in het domein van renoveren, restaureren en herbestemmen van gebouwen. Naast een zeer divers aanbod van producten en innovaties in deze sector, word je er ook vergast op een rijkgevoeld lezingenprogramma.

14:00

PMV Erfgoedfinanciering

Wie is PMV Erfgoed. Onze producten, onze cases/verdienmodellen. Lessons learned. Publieke financieringsmogelijkheden. Agentschap en private financieringsmogelijkheden PMV.

Duopresentatie door:

Annemie Foubert
Specialist kwaliteitszorg
Agentschap Onroerend
Erfgoed

Bertrand Van Regemortel
PMV

15:00

De toekomst, het nut en de meerwaarde voor de erfgoedsector van een National Trust in Vlaanderen!

De restauratiewerf is een periode waarin het erfgoed is afgeschermd van het publiek, letterlijk en figuurlijk. Het is klassiek een overgangsfase, waarbij het grote publiek in spanning de oplevering afwacht. Dat zijn grote gemiste kansen. Hoe kunnen we de restauratiewerf gebruiken als een aantrekkelijke periode om nog meer economische en maatschappelijke meerwaarde te creëren?

Door:

Matthias Francken
Directeur Herita vzw,
Open Monumenten

16:00

Authentieke verfsystemen voor renovatie en restauratieprojecten

Alles over verfsystemen gebaseerd op lijnolie en minerale silicaten. Hun bijzondere eigenschappen en waarom deze bijzonder geschikt zijn voor het renoveren en restaureren van huidig en toekomstig erfgoed.

Door:

Richard Vermeulen
Technisch Adviseur,
RIGO Verffabriek

17:00

FEREB stappenplan voor een duurzame betonherstelling

Fereb ontwikkelde een stappenplan dat leidt naar een kwalitatieve en duurzame betonherstelling; Dit stappenplan omvat de diagnose, de uitvoering door een ervaren aannemer met de geschikte producten, de tussentijdse controles, het onderhoud en de bescherming van de herstelde structuur. Indien deze stappen worden gevolgd, kan een 10-jarige garantie worden afgesloten.

Door:

Thierry Pflaederer
Marketing-,
communicatie-
en PR-adviseur,
FEREB vzw

17:00

Onroerenderfgoedzorg in Vlaanderen: een duurzaam verhaal

Let op! Deze lezing vindt plaats in het Theater van Stone&Tile

Onroerend erfgoed draagt sterk bij tot de kwaliteit van de leefomgeving. Zeker in Vlaanderen dat enorm rijk is aan erfgoed is dat het geval. We willen deze rijkdom op een goede manier kunnen doorgeven aan toekomstige generaties. Duurzaamheid vormt daarom de rode draad in onroerenderfgoedzorg. Focussen op onderhoud is daarbij de eerste stap, maar we gaan verder: we stimuleren innovatieve technieken om energiezuinigheid en comfort te verhogen en zoeken mee naar klimaatbestendige oplossingen. We willen erfgoedbeheerders en erfgoedprofessionals daarin ondersteunen. Vlaams minister van Onroerend Erfgoed Matthias Diependaele licht zijn beleid voor een duurzame erfgoedzorg toe.

Door:

Matthias Diependaele
Vlaams minister van
Financiën en Begroting,
Wonen en Onroerend
Erfgoed

RENORESTO GASTLEZINGEN

PROGRAMMA – Vrijdag 18 maart 2022

10:00

Casus Handelsbeurs Antwerpen
Traject programmatorische invulling. Opzet publiek-private samenwerking. Innovatieve en duurzame bouwtechnieken. Juridische en financieel-fiscale structurering.

Duopresentatie door:

Yannick Stevens
Hoofdprojectleider
renovatie/restauratie en
fundatietechnieken Denys

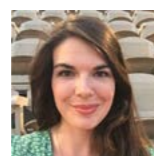
Marc Neirinckx
PMV

11:00

Het 'Programma Toekomst Parochiekerken': nieuwe kansen voor het religieus erfgoed.

Bijna alle gemeenten in Vlaanderen hebben een kerkenbeleidsplan opge maakt. Na een grondige analyse van de plannen door PARCUM, het expertisecentrum voor religieus erfgoed, weten we dat ruim een derde van de parochiekerken in aanmerking komt voor een neven- of herbestemming. Vandaag bevinden we ons opnieuw op een scharniermoment. Hoe gaan we de ervaringen die we het voorbije decennium hebben opgebouwd valoriseren? Welke stappen zijn nodig om vooruitgang te boeken? In deze lezing geven de adviseurs van PARCUM de Vlaamse context weer. Kom te weten om hoeveel kerken het gaat en wat de regionale verschillen zijn. Leer meer over de verschillende (nieuwe) ondersteuningsmaatregelen en initiatieven. Krijg een antwoord op de vraag waarom we verstandig moeten omgaan met zowel de parochiekerken als hun inboedel. Met het 'Programma Toekomst Parochiekerken' neemt Vlaanderen opnieuw een voortrekkersrol op. Ontdek welke kansen dit biedt voor ons religieus erfgoed.

Duopresentatie door:

Ellen Descamps
Adviseur religieus
erfgoed ParcUM

Judith Delbaere
Adviseur religieus
erfgoed ParcUM

12:00

Het Xpecam procedé

De vooruitgang van de spectrale beeldvorming, richting nieuwe benaderingen in de conservering van schilderwerken en geschilderde decoraties.

Door:

António Cardoso
Directeur Xpecam

Jani Dos Santos
Conservatrice
restauratrice d'œuvres
d'art, par ECP Entreprise
pour la Conservation du
Patrimoine

13:00

Les techniques innovantes dédiées à la conservation de la pierre.

De nieuwe perspectieven voor de restauratie van historische monumenten + Het Biocalcis-procedé: het gebruik van de sporosarcina pasteurii bacterie als wederzijds alternatief voor chemische processen bij het consolideren van gewijzigde materialen.

Duopresentatie door:

José Soares
Directeur ECP Entreprise
pour la Conservation du
Patrimoine

Annette Esnault-Filet
Cheffe de projet
Soletanche Bachy

Grootste vakbeurs voor de renovatie- & restauratiesector

14:00

Het voortraject van erfgoedeigenaars en nieuwe invulling erfgoedpand!

Hoe kan in een voortraject de dialoog tussen het potentieel van een beschermd gebouw en haar inherente erfgoedwaarden verlopen, om tot cruciale ontwerp vraagstukken te komen?

Duopresentatie door:

Philippe Lemineur
Architect-vennoot
ORIGIN en Hoofdlector
Erfgoedstudies,
UAntwerpen

Bertrand Van Regemortel
PMV

15:00

Vakgroep Algemene Aannemers Erfgoedrestauratie: meerwaarde voor de sector

Wie is PMV Erfgoed. Onze producten, onze cases/verdienmodellen. Lessons learned. Publieke financieringsmogelijkheden. Agentschap en private financieringsmogelijkheden PMV.

Duopresentatie door:

Claude Nijs
Zaakvoerder P. Nijs,
voorzitter

Jan De Moor
Zaakvoerder
Artes Woudenberg,
ondervoorzitter

16:00

Buitengevels probleemloos renoveren met minerale Multipor isolatie.

Multipor is een capillair actief isolerend materiaal, ideaal om bestaande gevels langs de binnenzijde te isoleren. De Multipor TIP Wall platen worden toegepast zonder damp scherm, en bevestigd tegen de ondergrond met Multipor lijm. Ze zijn dikwijls de enige oplossing voor oude muren, bijv. van historische gebouwen, waarbij het vocht in de muren zijn uitweg moet vinden. Ontdek de mogelijkheden via enkele referentieprojecten.

Door:

Mark Janquart
Distribution Manager
Xella BE

GRATIS ONLINE REGISTRATIE

RenoResto vindt gelijktijdig plaats met Stone & Tile, de grootste vakbeurs in België voor de natuursteen- & tegel-sector. Beide beurzen zijn gratis voor professionele bezoekers die zich op voorhand online registreren via de website: www.renoresto.be.

TOPLIN

LIJNOLIE- STANDVERF

Magda, Meester Laborant

Bij monumenten hoort lijnolieverf.

Al honderden jaren bewezen als dé beschermer van hout.

RIGO Verffabriek presenteert TOPLIN Lijnolie standverf. Voor buitenwerk en nu ook als noviteit, het technisch hoogstandje TOPLIN Aqua voor binnen.

Bel of mail ons voor technisch advies.
+31 (0) 255 54 84 48, INFO@RIGOVERFFABRIEK.NL

VOOR HUIDIG EN TOEKOMSTIG ERFGOED

DOKWEG 40 1976 CA IJMUIDEN NEDERLAND +31 (0) 255 54 84 48
INFO@RIGOVERFFABRIEK.NL RIGOVERFFABRIEK.NL

QUADRIAN

TEKST: JESSE VAN DAELE – FOTO'S: DECOMO

Elegant bouwwerk, naar het beeld van een laan

Quadrian in de emblematische Louizalaan werd tijdens de grote transformatiegolf in de jaren '70 – net zoals tal van andere projecten in deze toegangspoort tot de hoofdstad – opgericht voor kantoorruimte en handelszaken. Met de recente reconversie kreeg het gebouw echter een nieuwe bestemming: sierlijke residentiële huisvesting boven twee commerciële ruimten op het gelijkvloers.

Draagconstructie behouden

Het oorspronkelijke gebouw, doordrongen van de modernistische trend uit dat tijdperk, stemde niet overeen met de stilistische criteria, noch met de hedendaagse functionele eisen. Daardoor besliste het bouwteam enkel de draagconstructie te behouden. Het resultaat? Een hedendaagse constructie die haar originele structurele samenhang behoudt. En hiernaast moduleerbare ruimtes kreeg die met de evoluerende noden uit elke levensfase overeenstemmen.

Bouwpromotor Bouygues Immobilier Belgium schakelde voor de herbesteding twee befaamde architectenbureaus in: Architectuuratelier Alta, voor de binnenhuisinrichting, en Marc Corbiau die zijn stempel op de buitenkant drukte.

zaam oogpunt is dit veel voordeliger en de bewoners boeten helemaal niet aan comfort in. Integendeel. Bovenaan kwam een groendak. De regenwateropvang wordt ermee geregeld én het zorgt ook voor comfort op het vlak van warmte- en geluidsisolatie. Aan dit laatste werd door collega Corbiau ook bijzonder veel aandacht bij de voorgevel.”

Marc Corbiau: “Mijn aanpak bestond erin om het gebouw perfect op haar huidige omgeving te doen aansluiten. De zware architecturale stijl - zo kenmerkend voor gebouwen uit die tijd - wou ik laten verdwijnen. Quadrian moest er smaller en hoger uitzien. En dit bekwamen we door de bestaande constructie aan te vullen met verschillende gevelelementen.”

worden daarbij in een zuurbad ondergedompeld en nadien grondig gespoeld. Hierdoor krijgt de oppervlakte een fijne zanderige structuur.”

“Maatwerk is onze sterkte. Nodig ook, want dit was een vrij complex project met balkons en gevarieerde gevelelementen. Alles werd opgedeeld in maakbare en transporteerbare elementen, uiteraard rekening houdend met de gewenste detaillering en esthetiek. Zo konden we alles opleveren tot volle tevredenheid van architectenteam en de bouwheer.”

www.decomo.be

”

De kracht van architectonisch beton schuilt in zijn onbeperkt creatieve mogelijkheden qua vorm en textuur.

Ontwerpdoelstellingen

Architectuuratelier Alta: “Voor de binnenruimten kozen we voor een uitgezuiverde hedendaagse stijl. In het verleden werd daarbij veel belang gehecht aan prestige-kenmerken zoals een imposante inkomhal, nu neigt de trend meer naar het comfort van de leefruimten. We ontwierpen dus ruime woonkamers, slaapkamers en open keukens.”

“We vonden het ook relevanter om de bestaande gebouwen te renoveren dan ze volledig af te breken. Vanuit duur-

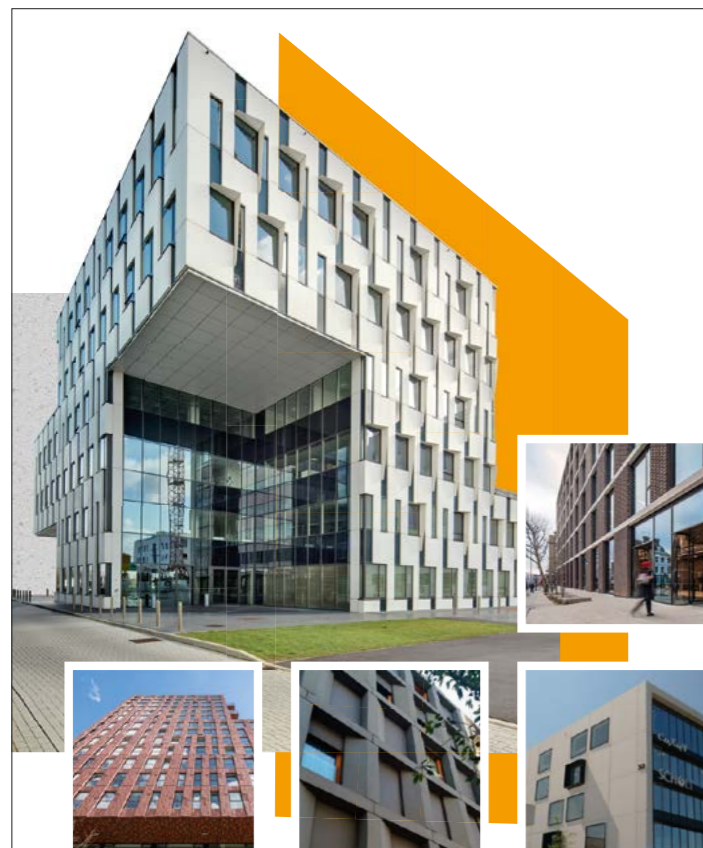
Decomo

Eén van de firma's die ingeschakeld werd om het gevelconcept te realiseren, was Decomo uit Moeskroen, gekend als hoogkwalitatieve producent van geprefabriceerde elementen in architectonisch beton.

“De kracht van architectonisch beton schuilt in zijn onbeperkt creatieve mogelijkheden qua vorm en textuur. Dit biedt de ontwerper eindeloze mogelijkheden en onbeperkte combinaties”, verduidelijkt Bruno Louage van Decomo. “Samen met het ontwerpteam kozen we voor een gezuurde afwerking. De gevelelementen

”

Samen met het ontwerpteam kozen we voor een gezuurde afwerking. Hierdoor krijgt de oppervlakte een fijne zanderige structuur.

DECOMO

Architectonisch beton voor al Uw realisaties

Le béton architec-tonique pour toutes vos réalisations

Met meer dan 40 jaar ervaring, is **DECOMO** de specialist inzake de productie van dit kwalitatief en uiterst hoogwaardig betonproduct op maat, dat tevens structureel kan worden aangewend.

Wij bieden conceptueel advies tijdens de ontwerpfase van om het even welk bouwproject en garanderen een professionele begeleiding tijdens de uitvoering. **DECOMO**, waar creativiteit en vakmanschap hand in hand gaan, dat is telkens weer maatwerk en adequate oplossingen die Uw architectonisch project een uniek cachet geven!

Avec plus de 40 ans d'expérience, **DECOMO** est le spécialiste dans le domaine de la préfabrication de béton architectonique sur mesure, de qualité supérieure, et également utilisable comme élément structurel de l'édifice.

Nous offrons un avis conceptuel dès la phase de l'élaboration de tout projet de construction et garantissons un suivi professionnel lors de la réalisation de votre projet. **DECOMO**, où créativité et savoir-faire vont de pair, et où l'expertise et la mise en œuvre de solutions adéquates donnent à votre projet architectural un cachet unique!

www.decomo.be

BLAUWDRIK

TEKST: JESSE VAN DAELE
FOTO'S: B-ARCHITECTEN & REELSOON

ISA Temse wordt levendige woonbuurt

Samen met CAAAP, aNNo architecten en OKRA landschapsarchitecten transformeert B-architecten binnenkort de site van het voormalige Instituut Sint-Amelberga (ISA) in Temse. De site wordt herbestemd tot levendige woonbuurt met o.a. publieke pleinen, gedeelde functies, winkels en een restaurant.

ISA Temse gevels

Tien jaar leegstand

In 2010 sloot het Sint-Amelberga-instituut, kortweg ISA, na 166 jaar activiteit zijn deuren. Reden? Een tekort aan leerlingen. Er werd niet onmiddellijk een nieuwe functie gevonden en zo stond het gebouw ruim tien jaar leeg.

Door zijn centrale ligging in de gemeente drong een reconversie zich echter op. In een masterplan werden de krachtlijnen van de herbestemming vastgelegd. Het moest een kwalitatieve stadsontwikkeling worden, met een kindvriendelijk karakter, dat het centrum verdicht op vlak van wonen, handel en diensten. De site moest zich bovendien strategisch inpassen in de toekomstvisie van de gemeente.

Temse in transitie

Het centrum van Temse is historisch sterk verdicht en bevat weinig publiek groen. De openbare ruimte is verouderd, parkeren domineert

het beeld en de drukte van het doorgaand verkeer zorgt voor overlast. Een somber beeld dus, maar intussen staan in Temse heel wat projecten op stapel die als motor zullen dienen voor een positieve toekomstige ontwikkeling van de gemeente en haar centrumgebied.

Zo worden een aantal belangrijke straten hernieuwd, ondergaat de OCMW-site een grondige metamorfose én zal binnenkort het voormalige school- en kloostercomplex ISA worden omgevormd. Het centrumgebied zal hierdoor een volwaardige verkeersluwe kern worden waar fietsers en wandelaars voorrang krijgen en waar het aangenaam winkelen en verblijven is.

Kapel en klooster

"De ISA-site biedt uitzonderlijke kansen om de stadskern van Temse te optimaliseren", horen we van projectleider Ruben Stuijk van B-architecten.

”

We behouden een aantal van de historische gebouwen: het klooster met zijn beschermde voorgevel en de beschermde kapel, een verborgen parel in het hart van de site.

"Ze bevindt zich op het kruispunt van verschillende contexten waar stedelijke interventies op til zijn of in bepaalde gevallen al zijn aangevat. ISA zal in dat opzicht dus veel meer zijn dan een louter residentiële ontwikkeling. En zo hebben we de opdracht ook altijd gezien, als passend in een breder kader."

”

Sociaal wonen, appartementen, rijwoningen, stapelwoningen, co-housing, ... Met respect voor de stedenbouwkundige korrel van Temse hebben we met een grote mix aan typologieën ingezet op een zo breed mogelijk doelpubliek.

"We behouden een aantal van de historische gebouwen: het klooster met zijn beschermde voorgevel en de beschermde kapel, een verborgen parel in het hart van de site. De andere gebouwen zijn echter in slechte staat en zeer moeilijk aanpasbaar, en moeten afgebroken worden. Zij ruimen baan voor verschillende nieuwe bouwvolumes die verweven worden met publieke en semipublieke pleinen om zo de verbinding te maken met de kleinschalige architectuur van de gemeente."

"Om een levendige buurt te creëren is een grote variatie aan woontypologieën in het plan geïntegreerd. Met naast wonen ook plek voor gedeelde functies, winkels, een restaurant ... Het

kloostergebouw zal daarbij ingezet worden als co-housingproject voor een oudere publiek. Voor de kapel zoeken we nog een passende invulling."

Informele doorsteken

"Met nieuwe vormen van connectiviteit in het achterhoofd, zal het nieuwe plein op de hoek van de site een belangrijke rol spelen omwille van zijn potentieel om uit te groeien tot een verkeersvrije hub tussen de site en het commerciële hart van de gemeente. Dit wordt versterkt door het bewaren en uitbreiden van de informele doorsteken waarlangs voetgangers en fietsers hun weg vinden doorheen het centrum van Temse."

www.b-architecten.be

Augustinehof ©Reelsoon

Sint-Amelberga hof ©Reelsoon

Doorsteek kapel ©Reelsoon

Kruidtuin Botaniek ©Reelsoon

Klooster ©Reelsoon

DE ACADEMIE, CO-HOUSING IN EEN GROENE OASE

TEKST: JESSE VAN DAELE – FOTO'S: B-ARCHITECTEN & LUCID

In Turnhout transformeerde B-architecten een voormalige kunstacademie tot een duurzaam, hoogwaardig co-housingproject met gemeenschappelijke voorzieningen. Dit met bijzondere aandacht voor architectuur, ecologie en de erfgoedwaarde van het gebouw. De fraaie gevel en de indeling van de historische en deels monumentale panden bleven waar mogelijk behouden. Maar tegelijkertijd werd het ensemble grondig herdacht en gemoderniseerd.

”

Net dit maakt het principe van zachte co-housing mogelijk, als gezin kan je je makkelijk terugplooiën op jezelf.

Academie | Lucid_B-architecten
RENOSCRIPTO

”

Elke bewoner heeft een eigen woning op maat, en een eigen buitenruimte. De gemeenschappelijke faciliteiten zorgen daarbij voor net dat tikkeltje extra: extra infrastructuur én extra ruimte.

Academie | Lucid_B-architecten

Academie | Lucid_B-architecten

Heem Cohousing

Ontwikkelaar Heem staat bekend voor het herbestemen van oude panden en gronden tot bijzondere, doordachte collectieve woonplekken. Daarbij zorgen ze steeds voor stijlvolle, duurzame architectuur en kiezen ze bewust voor kwaliteitsvolle materialen. Bij Heem zoekt het project trouwens de bewoner, niet omgekeerd. Het is een slim alternatief om co-housing makkelijker in de wereld te zetten.

“Belangrijk voor hen is dat cohousing ‘ontmoeten zonder moeten’ is”, vertelt Dirk Engelen, projectleider en medeoprichter van B-architecten ons. “Elke bewoner heeft een eigen woning op maat, en een eigen buitenruimte. De gemeenschappelijke faciliteiten zorgen daarbij voor net dat tikkeltje extra: extra infrastructuur én extra ruimte. Dankzij de garantie van privacy kan iedereen zo zijn of haar eigen invulling geven aan het collectieve wonen. Het is precies die ‘zachte co-housing’ die duurzame relaties tussen mensen mogelijk maakt.”

Meisjesinternaat

“Die filosofie streefden we ook na bij de realisatie van dit project. Het vroegere

meisjesinternaat en daarna kunstacademie had een symmetrische opbouw. De linkervleugel van het gebouw met plat dak was echter niet authentiek, dat deel werd pas in de jaren '70 toegevoegd. Het had duidelijk niet dezelfde architecturale kwaliteiten waardoor we in overleg met Dienst Erfgoed beslisten het af te breken.”

“Hierna vervulde we de U-vorm met een nieuwbouw. Die kreeg dezelfde bouwhoogte en ritmiek, maar dan wel met een duidelijke hedendaagse uitstraling. Zo werd de symmetrie behouden. Bijkomend voordeel van de ingreep was dat we zo een ondergrondse parking konden realiseren.”

In de gebouwen kwamen een 15-tal wooneenheden. “Op het gelijkvloers zijn er vooral compacte duplex woningen. Elke unit beschikt daarbij over een eigen privé terras. Een aparte kantoorunit maakt de mix wat groter. Op de verdiepingen zijn er verschillende appartementen, voor elk type van gezin. Aan de achterzijde van het terrein kwam er een houten vervangbouw balkvolume, met drie stadswoningen, vier studio's voor begeleid wonen,

gemeenschappelijke keuken, recreatieruimtes en het centrale zwembad. Net dit maakt het principe van zachte co-housing mogelijk, als gezin kan je je makkelijk terugplooiën op jezelf.”

In de wilde stadstuin kwamen dan weer verschillende zitplekken, een sauna en een mooi zwembad.

Nadruk op duurzaamheid

In het project hadden de ontwerpers en ontwikkelaar oog voor duurzame ingrepen. Belangrijkste daarbij was uiteraard het herinzetten van het monument en het voorzien van een doorgedreven binnenisolatie in zowel de historische als nieuwe ruimtes.

Daarnaast werden er ook warmtepompen in combinatie met vloerverwarming geïnstalleerd, kwamen er zonnepanelen op de nieuwbouw, werden alle woningen bijna-energie neutraal (BEN, e-peil lager dan 30), kwam er regenwaterrecuperatie en werden er elektrische deelauto's en fietsen voorzien.

www.b-architecten.be

DE BIECHT STOEL

Iedere editie zetten we een bouwprofessional in de stoel van zijn of haar keuze. De ideale plek om enkele vragen af te vuren om de mens achter de professional te ontdekken. Verrassend verfrissend. Deze keer in de stoel: ir.-architect Tom Thys. Zaakvoerder van het gelijknamige architectenbureau in Brussel, vooral gekend voor onderwijs-, zorg- en onderwijsprojecten én voor het herbestemmen van kerken. Hiernaast is hij ook docent aan de KU Leuven.

TEKST: JESSE VAN DAELE

Tom Thys

1. Wat is je lijfspreuk?

"Afgelopen weekend bezocht ik een tentoonstelling van David Hockney en werd er overdonderd door zijn werk. Ik moest er terugdenken aan twee quotes die hij ooit gaf tijdens een interview: 'all good things need to be memorable' en 'love life'. Beide staan op het eerste gezicht diametraal tegenover elkaar. Maar het zijn twee streefdoelen die elkaar perfect aanvullen, en waarin ik me helemaal kan vinden. En verliezen. In mijn werk smijt ik me steeds vol overgave in de zoektocht naar meerwaarde. Naar het uitpuren van het hoogst haalbare. En dat brengt uiteraard stress met zich mee. Daarom is het belangrijk om af en toe de tijd te nemen voor jezelf. Om los te laten. Te ontspannen. Te genieten van het leven. Het is een spanningsveld waarop je constant moet balanceren. En dat moet je leren accepteren. Zelfs appreciëren."

2. Favoriete guilty pleasure?

"Een moeilijke vraag ... Dacht ik. Maar één van mijn medewerkers had meteen het antwoord klaar: zoute, geribbelde chips. Echt. Klopt als een bus. Mocht het kunnen, eet ik dit alle dagen, maar ik probeer me zelf toch in te tomen."

3. All time hero?

"Dom Hans Van der Laan. Caroline Voet had het al even over hem in haar biechstoel in de vorige editie. Waar wij eerder een pragmatisch bureau zijn dat in al zijn ontwerpen tracht om een zo goed mogelijke ontwerplossing te formuleren voor zowel de klant, de vraag, het gebouw als de plek, hecht Van der Laan belang aan een meer abstract niveau. Aan ritme, wiskunde, verbanden. Architectuur wordt hierdoor fundamenteeler, tijdlozer ... authentieker."

"Het is onze ambitie om een dergelijke architectuur ook te proberen realiseren. Zonder daarbij de pragmatiek te verliezen. Om hierin te slagen, stapel ik ervaringen op door te lezen, bezoeken, absorberen, na te denken om zo een eigen mening te vormen, een synthese van alle inspirerende indrukken. Dit alles neem ik mee naar concrete ontwerpen. Waarin ik op mijn beurt verbanden probeer te leggen tussen grote ideeën en kleine details. Het is daarbij hard werken: alles uitproberen, weggooien wat niet werkt en uitpuren wat wel samenvalt."

4. Favoriete plekje op de wereld?

"Samen met vrienden verbouwden we een huisje in het Italiaanse Palmoli. Een symmetrisch

tempeltje, middenin het platteland. Op een heuvel, omringd met olijfbomen. De renovatie en herbestemming ervan tot vakantiewoning was een soort oerervaring. In die streek wantrouwen ze immers nog contracten. Een woord is er een woord. En moet je daar maar op vertrouwen. Helemaal anders dan in ons landje waarin zelfs de kleinste details in een procedure met het nodige papierwerk werden gegoten."

"We hebben dit project langzaam aangepakt. In golven. In deelprojecten. En het geheel zien groeien naar iets dat volledig van onszelf is. Echt een unieke ervaring. Enkele keren per jaar reizen we ernaar toe. De rest van het jaar wordt het verhuurd als vakantiewoning."

5. Hoogtepunt in je carrière?

"Bouwen is een langzaam proces. Op een werf komen en er een nieuw onderdeel gerealiseerd zien, is eigenlijk altijd een hoogtepunt. Maar als ik dan toch een moment moet uitkiezen, dan graag de opening van De Springplank. In samenwerking met Carton123 architecten ontwierpen we een uitbreiding voor deze basisschool in Brugge. In 2015 ontvingen we daarvoor de 'Prijs voor Architectuur van de Provincie West-Vlaanderen'. De uitreiking werd gecombineerd met een tentoonstelling en gala-avond. Een erg mooie bekroning dus van een geslaagd project. En dat doet altijd deugd."

6. Wat staat op je 'bucket list'?

"Een citytrip Wenen. Nog nooit geweest, maar iets waar ik al lang naar uitkijk vanwege de bijzondere, gelaagde architectuur. De stad telt talloze barokke bouwwerken, maar evenzeer modernisme en zelfs regionale stijlen. UNESCO-werelderfgoed wordt er gecombineerd met hedendaagse, vernieuwende architectuur. Overal vind je ook hippe boetieks, trendy loungeclubs, bruisende festivals. Het resultaat lijkt me een levendig, boeiende cocktail van contrasten waarin me graag eens wil onderdompelen."

7. Welke gênante gebeurtenis vertel je liever niet (maar doe je nu toch)?

"Twee jaar geleden trok ik samen met mijn collega Ward Verbakel en onze groep studenten naar New York. De studenten hadden er een eigen verblijfplaats, maar ik had voor ons beiden een eigen appartement gehuurd. Maar toen we wilden inchecken ... bleek de plek gewoon niet te bestaan. Ik kon wel door de grond zakken van schaamte. De 'cosmo-

poliet' was opgelicht. Gevolg: de drukke week werd nog drukker. Tussen lezingen en bezoeken door was ik voortdurend in het New Yorkse vastgoedcircuit aan het zoeken naar alternatieve verblijfplaatsen. We liepen van het ene appartement naar het andere hotel. En op het einde waren we helemaal op."

8. Van welke innovatie (in renovatie) heb je hoge verwachtingen?

"Duurzaam bouwen start altijd met het behoud van wat er al is. Bij het zinvol inzetten van bestaande gebouwen. In opdracht van het projectbureau Herbestemming Kerken voerden we enkele jaren geleden al verschillende haalbaarheidsstudies uit rond de positie van leeglopende kerken in Vlaamse dorpskernen. De hamvraag? Hoe kunnen de gebouwen zinvol herbestemd worden – met respect voor het geschiedkundige, spirituele en sociale."

"De antwoorden waren enorm veelzijdig, maar vaak kwam het toch terug op het in kaart brengen van wat er mist in een gemeente. Welke functies nu geen onderdak vinden, of welke er nood hebben aan een betere omkadering. Door hier creatief mee om te springen, kunnen we de kerk teruggeven aan de gemeenschap. Kan een gecombineerd, collectieve en toekomstgerichte nieuwe bestemming worden gerealiseerd."

9. Welke plaats, pand, gebouw, project wil je graag 'aanpakken'?

"De Sint-Walburga in Brugge, gebouwd in 1619 door de Brugse lekenbroeder Pieter Huyssens. Het gebouw moest de waarden van de jezuïetenorde uitstralen en werd zo rijkste en meest zuiver barokke realisatie in Brugge. Met een dynamische voorgevel, talrijke architecturale details binnen en buiten en een prachtige tuin met orangerie rondom. Voor de herbestemming voerden we reeds een haalbaarheidsstudie uit. En het is net die tuin die we als extra kwaliteit willen inzetten. Een plek creëren voor afscheid, bijvoorbeeld als collectieve urnetuin."

10. Welke bouwprofessional zie je graag in de volgende stoel?

"Sofie Beyen van Studio Roma. In samenwerking met haar voerden we in 2016 de haalbaarheidsstudie uit rond de gedeeltelijke volledige herbestemming van parochiekerken. Benieuwd naar haar antwoorden op jullie vragen."

TEKST: JESSE VAN DAELE – FOTO'S: HERBÉ

STUDIE- BUREAU HERBÉ

Gespecialiseerd in de herbestemming van complexe erfgoedprojecten

Met liefde voor architectuur en respect voor de geschiedenis schenkt Herbé erfgoedpanden een nieuw leven. Het studiebureau richt zich op wie een waardevol pand bezit, maar geen beginnen ziet aan de restauratie. Op overheden die een nieuwe invulling willen geven aan erfgoed in hun stad. En op aannemers en ontwikkelaars die op zoek zijn naar een ervaren partner voor complexe erfgoedprojecten. Hun leuze? "Samen maken we erfgoed nog beter."

Hoe werkt Herbé?

"Erfgoed kan een prachtig, maar ook een complex verhaal zijn", steekt architect Pieter Verfaillie, één van de bezielers van het studiebureau van wal. "Bij Herbé doorlopen we samen met de opdrachtgevers stap voor stap de weg van een onbegonnen werk naar een herbestemd erfgoedproject. Het geeft daarbij telkens opnieuw een kick om erfgoed tot leven te zien komen. Het is een microbe die we graag delen met al onze opdrachtgevers en bouwpartners."

"We bouwen geen luchtkastelen, maar ontwerpen op basis van een grondige studie van alle factoren. Elk goed project komt tot stand in een uitgebalanceerde krachtenwerking en analyse van drie G's: gebouw, geld, gebruiker. Die vormen het fundament van elk ontwerp."

"We starten altijd met een studie waarin we de erfgoedwaarden van de gebouwen en de omgeving onderzoeken. Wat

is de geschiedenis? Wat is er de afgelopen jaren mee gebeurd? Wat is waardevol en wat niet? Op basis daarvan maken we een draaiboek over wat kan en mag in dat specifieke gebouw."

Daarna komt de erfgoedstudie terecht bij de creatieve poot van Herbé. Hun (restauratie)architecten en stedenbouwkundigen houden bij hun zoektocht naar een nieuwe bestemming naast de gemaakte erfgoedstudie ook rekening met de omgeving en het droombeeld van de klant.

"Erfgoed is immers pas waardevol als de buurt er waarde aan hecht. We gaan na welke functies de stad of gemeente en de onmiddellijke omgeving nodig heeft en hoe we die tot leven kunnen brengen. Verder beseffen we heel goed dat niemand wil leven in een museum. Herbé matcht de troeven en gevoeligheden van een erfgoedpand met de wensen van de klant zelf."

Architect Pieter Verfaillie en restauratiearchitect Rebecca Vanysacker

Interdisciplinaire kracht

"Bij Herbé zien we het enorme potentieel in leegstaand erfgoed. Wij zien het heropleven via de juiste nieuwe invulling. En wij zijn de juiste mensen om die invulling te vinden. Met onze ruime kennis vinden we onze weg in een kluwen van regels, instanties en technische uitdagingen", aldus Pieter en Rebecca, de twee dragers van het studiebureau.

Architect Pieter Verfaillie: de projecten waar Pieter in zijn loopbaan het meeste plezier aan beleefde, waren herbestemmingsverhalen. Hij deed heel wat ervaring op in het renoveren en restaureren van oude gebouwen zoals scholen, zwembadsites en militaire domeinen. Vandaag leidt hij zijn eigen bureau bow, dat gespecialiseerd is in het duurzaam en rendabel herbestemmen van verlaten terreinen met of zonder gebouwen in of nabij de stadskern.

"In eerste instantie denk ik als masterplanner. Bij de start van een project kijk ik naar de omgeving, welke functies en noden zijn er en wat is er nodig. Daarnaast moet je goed voor ogen houden voor wie je een gebouw herbestemt: wie wordt de toekomstige gebruiker?"

Restauratiearchitect Rebecca Vanysacker: na haar architectuurstudies volgde Rebecca een masteropleiding erfgoed om zich te specialiseren in historische gebouwen. Vervolgens ging ze aan de slag als restauratiearchitecte en verzamelde heel wat kennis omtrent historische gebouwen en sites. Bij Rebecca kan je terecht voor zowel advies en begeleiding van historische gebouwen en sites, alsook voor de opmaak van erfgoedstudies.

"Historische gebouwen zijn boodschappers uit het verleden. Ze vertellen ons over de lokale geschiedenis en bepalen de identiteit van de directe omgeving. Een herbestemming garandeert dat hun boodschap aan toekomstige generaties wordt doorgegeven."

Benieuwd naar de output van al dit enthousiasme? Wel, dat vind je in vier recente Herbé-cases.

”

Met Herbé willen we zwarte vlekken in onze omgeving inkleuren en opnieuw een doel geven. Erfgoedgebouwen bewijzen al honderden jaren dat ze waardevol zijn, en ze worden alleen nog maar mooier. Ze zijn een weerspiegeling van onze geschiedenis en dat moeten we koesteren.

Ontwerpschets zicht tuin

Den Lombaert, combinatie van wonen, gastenverblijven en co-working

Herenwoning 'Den Lombaert' verscheen al in de 18e eeuw in de historische stadskern van Brugge. De woning en het aanpalende koetshuis werden intussen gecatalogeerd als monument. Kenmerkend is de classicistische gevel met monumentaal karakter. Achterliggend vind je een prachtige ommuurde tuin met tuinpaviljoen. Niet beschermd, maar wel waardevol. In 2012 werd voor het complex een vergunning verleend voor 'het verbouwen van een bankkantoor tot 10 wooneenheden en het bouwen van 2 woningen'.

Den Lombaert, zicht op de tuin

De nieuwe eigenaars deden beroep op Herbé om hen in dit proces te begeleiden. Het studie bureau onderzocht hoe ze het erfgoed en de site best konden activeren, met respect voor de vele kwaliteiten. Daarbij kwamen ze al snel tot de conclusie dat het maximaliseren van het aantal wooneenheden moeilijk realiseerbaar was. En sowieso afbreuk zou doen aan het totaalbeeld en de geest van de gebouwen en de plek.

Rebecca Vansacker: "Dankzij de uitstekende communicatie met de bewoners konden we hen meenemen in het verhaal en waren ze er zo snel van overtuigd dat een betere invulling mogelijk en ook nodig was. Doorheen het proces was er bij hen immers groot respect gegroeid voor het erfgoed. De bouwheer en zijn familie komt er nu zelf wonen en werken. Het programma wijzigde zo van een monofunctioneel residentieel herbestemming, naar een combinatie van wonen, gastenverblijven en een co-working."

"Het gelijkvloers van het herenhuis wordt ingenomen door de ouders van het gezin. Op de 1e en 2e verdieping komt een tweede ruim appartement voor de dochter en haar man. Op de tweede verdieping voorzien we ook twee gastenkamers met een gedeelde keukenzone en eraan palend een polyvalente ruimte. Het voormalig sanitair gebouw ruimt plaats voor een nieuw volume dat ingericht wordt als hedendaagse rijwoning. Het koetshuis met zijn twee bestaande wooneenheden blijft onaangeroerd."

"In een nis in de tuinmuur achteraan planten we een nieuw volume in. Op de gelijkvloers voorzien we hier ruimte voor de wagens en een fietsstalling. Op de verdieping, onder het schilddak komt een co-workingplek voor een 10-tal mensen. Het gebouw past zich geruisloos in en kijkt uit op de tuin zonder 'de vista' vanop de straat naar het monument weg te nemen."

"Het bestaande kunstenaarspaviljoen in de tuin raken we niet aan. Wel komt er vlakbij een terraszone met organische luifel waar het aangenaam vertoeven wordt. Immers, hier schijnt de zon het langst."

Mariadal, Masterplan

Mariadal, orde in de chaos

Het 200-jaar oude Klooster Mariadal in Hoegaarden werd deels gebruikt als kloostersite en deels als school. Toch zijn grote delen van de gebouwen in onbruik of vervallen geraakt, niet meer aangepast aan de huidige tijd. De zusters die er nog leefden hadden als laatste wens om voor hun monumentale kloostersite een duurzame herbestemming te zien. Ze schakelden Herbé in om - in nauwe samenwerking met Parcuro - een nieuwe toekomstvisie uit te werken.

Herbé betrok de drie stakeholders - school, zusters en gemeente - bij hun plannen en stelde in samenspraak met hen een bescheiden en haalbaar masterplan op. De highlights van hun concept? Orde in de chaos brengen. De verschillende onderwijsinstellingen worden binnen de contouren van de bestaande historische gebouwen op een logischer en ruimte-efficiëntere wijze tov elkaar gereorganiseerd. Daarnaast wordt een nieuw gebouw opgetrokken op de footprint van een oud historisch volume, komen er nieuwe ateliers en wordt een beperkt volume toegevoegd van drie bouwlagen voor o.m. de nieuwe turnzaal en klaslokalen. Verder worden enkele bestaande 'villa's' gereactiveerd. Tot slot komt er een grotere en veiligere 'poort' aan de Vroentestraat.

Paterkerk, zicht vanaf retraitsitehuis

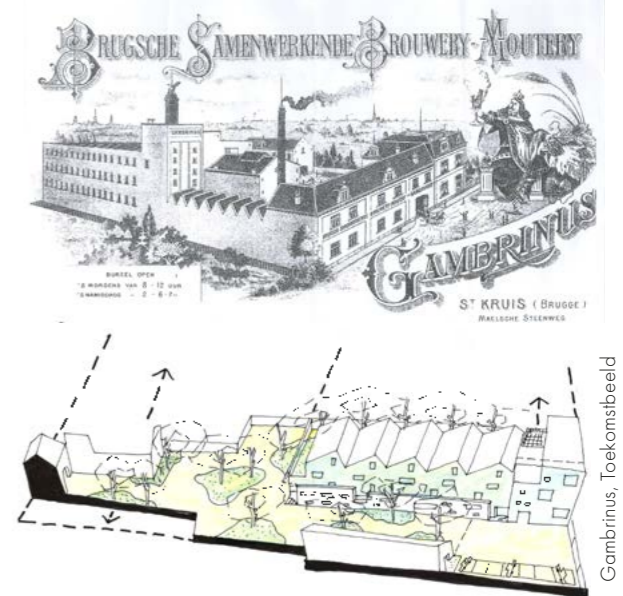
Paterskerk, geen steen wordt afgebroken

De ontwijde Paterskerksite in Roeselare werd tot op vandaag voor verschillende doeleinden gebruikt. Tot 2018 werden de wielergoden er tijdelijk vereerd omdat 'Koers' de kerk gebruikte tijdens de verbouwingsfase van hun eigen museum. Vandaag wordt de kerk gebruikt door 'Rauwkost', als ontmoetingsplaats voor kunstenaars die er hun werken tentoon stellen en hun creativiteit delen.

Al deze invullingen zijn echter tijdelijk. En op vraag van eigenaar VZW de Bremstruik onderzocht Herbé nieuwe bestemmingsmogelijkheden voor de kloostersite. Na een grondige analyse, waarbij rekening gehouden werd met de sociale verankering van de site binnen de stadskern, de erfgoedwaarde van de kerk en het kloostergebouw, en zonder een afbreuk te doen aan het doel van de opdrachtgever, werd een sociaal inclusief programma uitgewerkt.

Pieter Verfaillie; "Het vooropgestelde bouwprogramma omvat vandaag een creatief commerciële invulling in de kerk. Er worden een aantal woonunits voorzien voor mensen met een functiebeperking voorzien in een deel van de bestaande kloostergebouwen en in een nieuw te bouwen gedeelte. Een mogelijk residentieel, gecombineerd met commercieel luik in de bovenste verdiepingen van het klooster maken de herbestemming compleet. Belangrijk daarbij is dat het erfgoed zoals het is wordt ingezet. Geen steen wordt afgebroken."

Gambrinus, 3D schets overview

Gambrinus, Toekomstbeeld

Gambrinus, plek met een ziel

Op 5 juli 1909 werd de Brugse Samenwerkende Brouwerij Gambrinus opgericht met als doelstelling bier van de beste kwaliteit zo goedkoop mogelijk te leveren. Datzelfde jaar nog bouwde de stichting in Sint-Kruis een brouwerij met kantoorgebouw, en toegangspoort met hekwerk en een directeurswoning. Achter de burelen kwam een stelplaat voor bierkarren, een kolenkot met schoorsteen en een gebouw voor de stoomketel. Daarachter was de brouwerij gesitueerd met een oppervlakte van 344 m². Verder kwam in het verlengde van de directeurswoning een paardenstal, een mestvaalt en een toilet. Al in 1912 werd beslist om uit te breiden met een mouterij. Deze kwam tussen de brouwerij en de Driekoningenweg. Aan de kant van de Maalse Steenweg werd het kantoor aan de linkerkant vergroot met twee traveeën en verhoogd met een extra bouwlaag.

In 1964 werd het grootste deel van de site grotendeels afgebroken: zowel de oorspronkelijke brouwerij, alsook de mouterijtoren met schoorsteen. De vrijgekomen ruimte werd vergroend. De nog aanwezige volumes werden aanvankelijk benut als werkplaats voor leerlooierij en later als magazijn en schrijnwerkerij. Nu de site opnieuw leeg staat, werd gezocht naar een nieuwe invulling.

Rebecca Vansacker: "In het verlengde van het DNA van Herbé willen we deze historische plek nieuw leven inblazen.

Vertrekpunt daarbij is het behoud van de erfgoedwaardige gebouwen en die te rijmen met een hedendaagse woonfunctie."

"We streven ernaar om een hoofdzakelijk residentieel programma met een co-factor hiernaar toe te brengen. Een zekere graad van delen zal zich afspelen op het niveau van buitenruimtes, parkings en gedeelde werkplekken. Het hoofdgebouw - de oude mouterij - wordt opengewerkt in de buik, om er ruimte te maken voor een aantal grondgebonden patiowoningen. De 'toren' krijgt in z'n plint een aantal gedeelde ruimtes en op het dak wordt een penthouse met zicht op de Brugse torens ingericht. Alle wooneenheden beschikken over een volwaardige privaatieve binnen- en buitenruimte, maar hebben dus ook een grotere gedeelde binnen- en buitenruimte.

"Door te herbestemmen met een low-profile woonprogramma, krijgen de plek en zijn gebouwen de grootste slaagkansen naar een nieuw leven. Tegelijk worden ontwikkelingen in de aanpalende 'grijze massa' er niet door gehypothekeerd, integendeel."

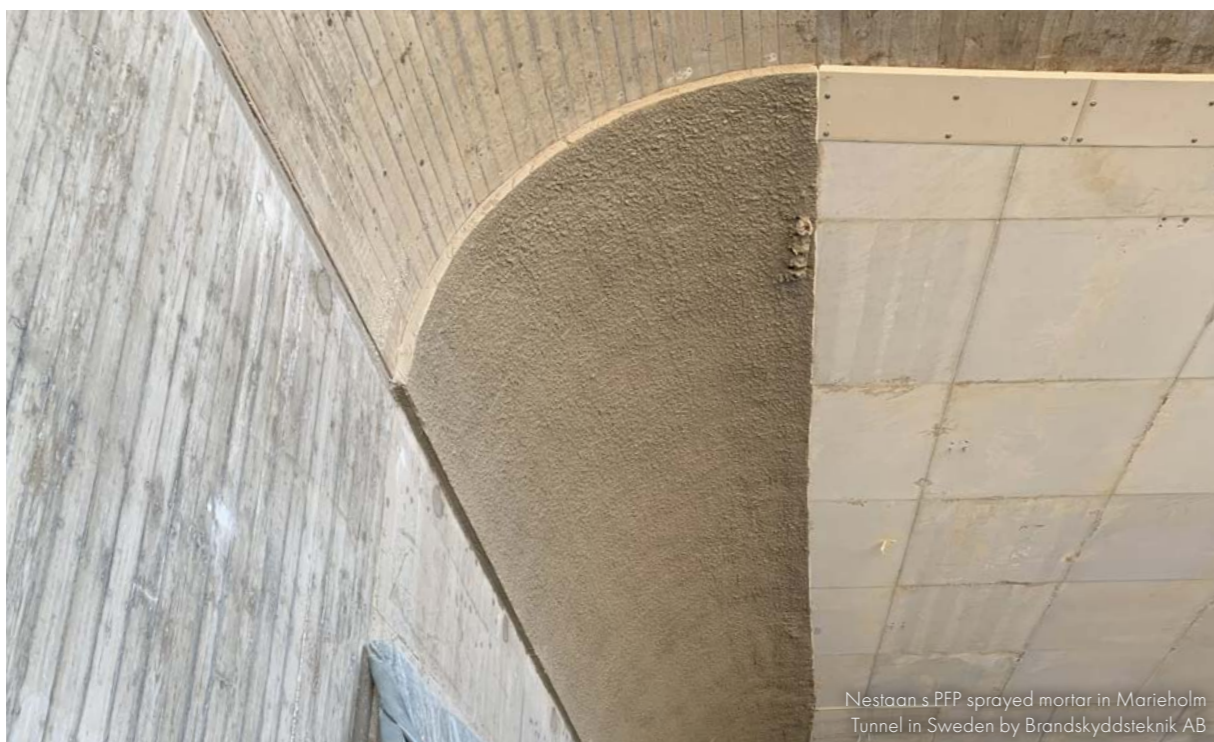
www.herbe-heritage.com

FEREB

TEKST & FOTO'S: FEREB

brandweerstand van constructies in beton

Beton is een sterk en duurzaam bouw materiaal dat heel vaak toegepast wordt voor het realiseren van draagconstructies, zowel voor gebouwen als in de burgerlijke bouwkunde. Beton en betonconstructies zijn niet brandbaar. Dit betekent echter niet dat ze altijd voldoende brandveilig of brandwerend zijn. Zowel bij nieuwbouw als bij renovatie moet bekeken worden of de brandweerstand van het beton voldoet aan de gestelde eisen. Betonconstructies kunnen immers een dragende functie (R) hebben (vb. kolommen of liggers) of een dragende en scheidende functie (REI) (vloer of wand).

Nestaan.s PFP sprayed mortar in Marieholm Tunnel in Sweden by Brandskyddsteknik AB

Oorzaken van betonschade bij brand

Het tijdstip waarop een constructie na het uitbreken van de brand bezwijkt, wordt bepaald door de belasting en de temperaturen met de daarbij horende sterkte en stijfheid. Bij betonconstructies vormt het wapeningsstaal de zwakke schakel. Het wapeningsstaal verzekert immers de treksterkte van het beton. Door de hoge thermische diffusiviteit – maat voor de snelheid waarmee de temperatuur in een materiaal stijgt – zal het wapeningsstaal sneller opwarmen dan beton. Bij een temperatuur van 500 °C zal het wapeningsstaal zijn sterkte verliezen. Zodra deze temperatuur bereikt is, is de sterkte van staal nihil.

De staaltemperatuur in een betonconstructie is afhankelijk van de duur van de brand, de brandbelasting en de betondekking op het staal. Hoe groter de betondekking, hoe langzamer de staaltemperatuur stijgt. Op die manier behoren brandweerstanden van ruim meer dan 2 uur tot de mogelijkheid!

Als de capillaire poriën van het beton te fijn zijn, kan de stijgende dampdruk trekspanningen in het beton veroorzaken. Dit kan leiden tot het explosief afspatten van beton. Het explosief afspatten is vooral afhankelijk van het vochtgehalte in het beton, de druksterkte van het beton, de afmetingen van het constructiedeel en de wijze of snelheid van opwarming.

”
Als de capillaire poriën van het beton te fijn zijn, kan de stijgende dampdruk trekspanningen in het beton veroorzaken. Dit kan leiden tot het explosief afspatten van beton.

Brandbescherming van betonstructuren volgens EN 13381-3

Om schade aan betonconstructies te voorkomen tijdens en na brand, kunnen afhankelijk van de situatie verschillende brandbeveiligingsmaatregelen genomen worden. Deze maatregelen kunnen onderverdeeld worden in drie categorieën:

- Aanbrengen van een hogere betondekking op het wapeningsstaal (bij nieuwbouw)
- Maatregelen in de betonsamenstelling (bij nieuwbouw) – betonmix, additieven, polypropyleenvezels, ...
- Maatregelen aan te brengen op het beton (bij nieuwbouw of op bestaande betonconstructies) – externe brandbescherming

De brandweerstand van dragende bouwelementen kan aangetoond worden door een berekening op basis van de Eurocodes voor draagconstructies. In deze Eurocodes vindt men naast de berekeningstechnieken ook tabellen met minimale afmetingen voor gebruiksklare oplossingen voor betonnen draagconstructies. Het is zeer belangrijk om de randvoorwaarden voor het gebruik van deze tabellen na te gaan. Indien uit deze berekeningen of tabellen blijkt dat de brandweerstand van de constructie ontoereikend is, dient een extra bescherming te worden aangebracht.

De dikte van het de aan te brengen bescherming wordt bepaald in functie van de gewenste brandweerstand, de aanwezige betondekking en de afmetingen van het te beschermen bouwelement.

Oplossingen voor brandwerende bescherming van betonnen constructies

Vooronderzoek:

Alvorens een brandwerende bescherming op een betonconstructie aan te brengen wordt de betonkwaliteit onderzocht: druksterkte, type wapening, porositeit, type granulaten

– brandkarakteristieken van deze granulaten hebben invloed op het brandgedrag, laagdikte – dekking op de constructieve wapening, de algemene dekking op de niet-constructieve wapening dewelke van belang is voor de duurzaamheid van het beton, en type beton – al dan niet gewapend, voorgespannen of gewapend voorgespannen beton

Brandbeschermingssystemen:

De keuze van de beschermingsproducten – pleisters, mortels, plaatmaterialen, coatings – is afhankelijk van verschillende parameters: de van toepassing zijnde brandcurves (ISO 834, RWS-curve), de vereiste brandweerstand (R30-R60-R120-.../REI30-REI60-REI120, ...), de ondergrond (betondekking, soort beton, wapening, ...), omgevingsparameters (binnen, buiten, vorst, chemische agressie, ...), mechanische weerstand, combinatie met andere eisen (geluidsabsorptie, esthetiek, ...) en parameters eigen aan het product

Voor producten en systemen voor brandwerende bescherming van betonconstructies verwijzen we je naar onze leden.

www.fereb.be

Artikel in samenwerking met ing. Liesbeth Jacobs, Firesa bv adviesbureau brandveiligheid – www.firesa.be

”
De dikte van het de aan te brengen bescherming wordt bepaald in functie van de gewenste brandweerstand, de aanwezige betondekking en de afmetingen van het te beschermen bouwelement.

Brandwerende bescherming spoorwagontunnel met brandwerende plaatmaterialen

PROMAPAIN-SC3

PROMATECT-H & PROMASPRAY-C450

PROMAPAIN-SC3

TEKST: HILDE VAN MALDEREN - FOTO'S: WENDY VERSTREPEN, NICK CANNAERTS, STIJN VEREKEN

INTERIEUR- ARCHITECTE WENDY VERSTREPEN

'Een mens is tot meer in staat dan hij vaak denkt'

”
Ik zal niet makkelijk zeggen dat iets niet kan.

Natuursteen is vaak de basis van de ontwerpen die interieurarchitecte Wendy Verstrepens maakt. Naar de reden is het niet ver zoeken: 'Natuursteen is nooit eenheidsworst', vindt ze. Hoe ze dat precies aanpakt, wilden we wel eens weten. Dus trokken we naar haar kantoor in Brasschaat om het onder andere te hebben over haar parcours en de zware hindernissen die af en toe opduiken.

Wie het kantoor van Wendy Verstrepens binnenstapt, merkt meteen dat natuursteen haar nauw aan het hart ligt. Stalen van alle soort en slag krijgen een prominente plaats in de ruimte, waar je verder een prachtig uitzicht hebt op de Brasschaatse natuur. Wendy Verstrepens is niet de eerste de beste. Ze werkte jarenlang voor de gerenommeerde villabouwer Vlassak Verhulst en designkeukenbouwer Obumex. Maar laten we beginnen bij het begin. "Ik wou altijd al iets met interieur doen", vertelt ze. "Als kind was ik heel erg bezig met de inrichting van mijn kamer. De gordijnen, het behang, de dekbedovertrek... het moest allemaal op elkaar passen. Daarom deed ik niets liever dan met

mijn mama meegaan naar interieurwinkels. Ook al was ik nog maar twaalf. Mijn kamer zag er ook anders uit dan bij mijn leeftijdsgenoten. Ik koos voor die Laura Ashley-stijl met die bloemetjes, atypisch toen voor zo'n jong meisje."

"Door omstandigheden ben ik pas later verder gaan studeren voor interieurarchitect. Ik combineerde het met een job in de interieurstoffen. Totaal onverwacht kreeg ik de vraag van Vlassak Verhulst om daar te beginnen en die kans heb ik met heel veel enthousiasme gegrepen. Uiteindelijk werkte ik er zeven jaar en dan nog eens vijf jaar bij Obumex. Intussen heb ik vier jaar mijn eigen bureau."

Waarom wilde je zelfstandig worden?

"Bij Obumex werkte ik ook al als zelfstandig interieurarchitect, maar door mijn ervaring met totaalprojecten kreeg ik meer en meer vragen of ik dat ook deed. En uiteindelijk heb ik toch de stap gezet om het zelf te proberen. Ik ben heel gepassioneerd met mijn werk bezig, wat ook nodig is, want als zelfstandige trek je nooit een deur dicht. Vaak krijg ik 's avonds nog een idee voor een project waar ik mee bezig ben. Of als ik met mijn man naar een film aan het kijken ben en er wordt iemand vermoord, heb ik het vooral over een detail in de keuken op de achtergrond. Hij kijkt dan eens naar mij... (lacht)."

"Klanten zeggen me vaak achteraf dat ze niet beseften dat mijn job zoveel omvat. Men denkt vaak dat een interieurarchitect wat materialen en kleuren kiest, terwijl het puur esthetische maar een klein gedeelte is. De meeste mensen stappen naar een architect, maar als je een bestaand volume hebt, kan je beter bij een interieurarchitect terecht."

Op je website staat dat je het verhaal van de klant wil incorporeren in je ontwerpen. Hoe begin je daaraan?

"Daar gaan toch wel wat gesprekken aan vooraf. Ik wil hen kennen. Hoe zitten ze in elkaar? Hoe is de gezinssituatie? Hebben ze grote kinderen? Kleine? Welke hobby's beoefenen ze? Hoe leven ze? Koken ze veel? Komen er veel gasten over de vloer? Want alles heeft een invloed op de organisatie van het huis. En ik wil ook heel hard rekening houden met dat praktische, zodat alles zijn plaats krijgt."

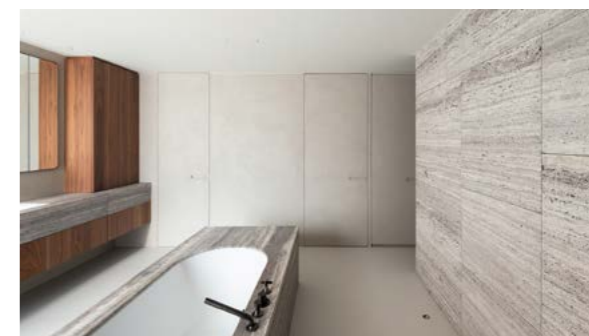
"Want klanten kiezen vaak op basis van wat ze mooi vinden, terecht. Maar mooi plus mooi is niet altijd mooi. Als je bijvoorbeeld een uitgesproken natuursteen kiest voor het keukentablet moet je wel goed uitkijken bij je keuze voor finer. Want dan is een houtsoort met veel tekeningen wellicht niet de beste keuze, ook al vind je dat misschien op zich wel mooi. Je moet altijd het grotere geheel zien en daar gaan mensen heel vaak de mist in."

"Zo gaan we de platen natuursteen altijd heel vroeg in het proces uitzoeken. Ik werk veel met natuursteen omdat het ideaal is om het karakter van de klant weer te geven. Rond die keuze wordt het interieur vaak verder opgebouwd."

”

Je moet altijd het grotere geheel zien en daar gaan mensen heel vaak de mist in.

Ik bouw het interieur vaak op rond de keuze voor natuursteen.

Maar ook dat moet in het juiste verhaal passen. Sommige klanten kiezen dan een heel uitgesproken steen met hele zware tekeningen. Dat is fantastisch, maar dan moet ik ervoor zorgen dat de rest veel zachter is van toon, dat het geen overkill wordt. Andere klanten kiezen een hele zachte, egale natuursteen en dan weet ik dat de andere materialen gerust iets meer uitgesproken mogen zijn. Dat is niet altijd evident omdat de klant initieel misschien iets anders in gedachten had. Maar we doen alles in samenspraak natuurlijk."

Waarom werk je zo graag met natuursteen?

"Omdat het zoveel karakter heeft. Elke natuursteen is ook verschillend. Het is nooit bandwerk. Ik zeg niet dat ik nooit eens dezelfde steen in een ander project zal gebruiken, maar alleen al door de bewerking zijn er dan nog zoveel mogelijkheden om die er anders te laten uitzien. Uiteraard kijk ik ook naar de klant. Als die niet tegen een vlekje kan, ga ik geen natuursteen als keukentablet adviseren maar eerder in de opstaande wanden. Persoonlijk verkies ik natuursteen met een vlek op dan een vlakke composiet."

Je vertrekt van het verhaal van de klant, wat is dan jouw stempel?

"Dat is eigenlijk een moeilijke vraag. Ik heb geen uitgesproken stijl. Dat komt waarschijnlijk door het traject dat ik heb afgelegd. Ik werkte bij Vlassak Verhulst en daar had je zowel hele klassieke als hele moderne woningen. Daar kwamen mensen ook niet voor één specifieke stijl. Als het plaatje maar klopt, dat vind ik het belangrijkste. Wat wel typisch mijn stijl is, is de organisatie. Want je kan de mooiste keukens hebben, als die

niet praktisch is, vind je dat binnen een jaar geen mooie keukens meer en irriteert ze je mateloos. We bouwen een interieur op als een puzzel en daarbij kijk ik altijd eerst naar de organisatie en de flow van een huis om te kijken waar alles zijn plaats krijgt. En dan gaan we dat opbouwen naar materialen toe."

"Daglicht is bijvoorbeeld een heel belangrijke factor in een ruimte. Mensen vertoeven graag waar het licht is. Dus willen ze bijvoorbeeld vaak een kookplaat op hun kookeiland om naar buiten te kunnen kijken, als ze koken. Een klassieke fout. Ze denken dat ze daar lang staan en willen een mooi zicht, maar dat klopt helemaal niet. Ik steek het vuur dus zelden op het kookeiland. Je staat vooral in de keuken om te snijden en af te wassen. Tenzij je natuurlijk veel risotto maakt."

Dat praktische is misschien de female touch?

"Misschien wel, ik kan dat praktische niet loslaten. Vaak hoor je dat je twee of drie keer moet (ver)bouwen om perfect te weten wat je wil. Wel, klanten die voor het eerst gebouwd hadden kregen na drie jaar van een ander koppel met bouwplannen de vraag wat ze zouden veranderen. 'Niets', antwoordden ze. Dat is voor mij het mooiste compliment. Weet je, mooi is relatief. Daarom heb ik lang geen website gehad. Mensen pinnen zich te veel vast op foto's. Ze zien iets op mijn Instagram en denken dan dat ik enkel uitgesproken natuursteen gebruik. Dat klopt niet, maar misschien wel bij dat project, omdat het de keuze was van die klant. Elke klant, en dus ook elke woning heeft zijn eigen persoonlijkheid."

Welke trend zie je in natuursteen?

"Mensen kiezen weer meer voor naturel. Dat zie je trouwens ook in de schildertechnieken. In interieur zie je altijd golven. De ene keer veel meer uitgesproken, dan weer meer sereen. Nu zitten we in een periode dat mensen meer voor het ruwe kiezen. Ruwere textuur in plaats van dat cleane. Ook in natuursteen. Dan kom je bijvoorbeeld uit bij zware gezandstraalde

steen. En dat is natuurlijk minder evident naar onderhoud toe."

Hoe loopt de verbinding tussen het mooie en het technische?

"Ik werk vaak met dezelfde aannemers. Zij kennen mij en ik ken hen. Want ik kan een mooi ontwerp uitwerken, maar het moet ook nog gemaakt worden. Alle verdiensten liggen dus niet bij mij. Ik hecht veel belang aan details. En in het bouwproces kan er al eens iets onverwacht opduiken, als je dan kan rekenen op een goede samenwerking tussen de verschillende partners in het zoeken naar een oplossing, dan is dat een grote meerwaarde. Bijvoorbeeld: je hebt een keuken met een wit keukenblad en witte kastfronten die perfect op elkaar zijn afgestemd. Maar dan wordt de tuin aangelegd en krijgen die kasten een groene schijn, omdat alles errond in glas is. Als je dan met iemand samenwerkt die zegt 'tja, je hebt dat zelf gekozen', dan geraak je niet verder. Terwijl ik dan graag samen naar een oplossing zoek."

Hoe zou je je eigen karakter omschrijven?

"Heel erg positief ingesteld. Een doorzetter en daardoor ook wel koppig. In

mijn job resulteert dat in het nastreven van het beste resultaat."

Mocht je jezelf vergelijken met 20 jaar geleden, welk verschil zie je dan?

"Ik ben nu veel zelfzekerder, door mijn jaren ervaring in de totaalprojecten. Tien jaar geleden was ik veel makkelijker van mijn stuk te brengen. De bouw is nog altijd een mannenwereld. Je moet al redelijk stevig in je schoenen staan als je op een werf toekomt. Daarnaast hou ik nu nog sterker vast aan het praktische in een woning. Omdat ik weet dat dat een meerwaarde is."

Wat is je grootste levensles?

"Een mens is tot meer in staat dan hij denkt. Ik zal niet makkelijk zeggen dat iets niet kan. Ook privé niet. Dat wil ik aan mijn kinderen meegeven. Ik heb een dochter van 22 en een zoon van 13. Vorige jaar in oktober werd bij onze zoon de diagnose leukemie gesteld. Het is voor ons een zeer zwaar jaar geweest, want ook mijn man is zelfstandige en we moesten onze projecten blijven opvolgen. Maar mede met het begrip van klanten, de inzet van mijn collega Jana, en mijn koppige doorzettingsvermogen lukt dit wel."

Hoe heeft je dat als mens veranderd?

"Niet dat ik vroeger een dramamaker was, maar nu relativeer ik nog veel meer. Uiteindelijk komt alles altijd wel goed. Ook professioneel. Alles valt op te lossen. Ook al is het soms via een moeilijker parcours. Dat ervaar ik nu nog sterker dan vroeger."

Zijn er mensen naar wie je opkijkt?

"Ik zou eigenlijk veel mensen kunnen noemen die me inspireren of die ik bewonder omdat ze een speciale kwaliteit of talent hebben. Het klinkt misschien raar, maar ik wil hier mijn kinderen Aurelie en Henri op antwoorden. Mijn zoon is dertien en als ik zie hoe hij omgaat met wat hij allemaal heeft meegemaakt. Daar sta ik van te kijken. Hij blijft toch positief en hij verliest er zijn gevoel voor humor niet bij. Ook al heeft hij het moeilijk door zijn ziekte, hij doet zo zijn best om nog te kunnen sporten of in de mate van het mogelijke naar school te gaan. Maar ook mijn dochter die mee moet in de mallemlen die ontstaan is sinds die diagnose. Hoe ze toch heel zelfstandig haar weg vindt. Chapeau!"

Waar zoek je zelf de schoonheid?

"In wandelingen. Zeker in de herfst. Dan heb je de mooiste kleurschakeringen. In mijn kantoor kijken we ook uit op de natuur. Ik heb al gedacht om te verhuizen, maar als je dit gewoon bent, dan vind je weinig dat dit kan evenaren."

Door de leukemie van mijn zoon, relativeer ik nu nog meer dan vroeger.

INTRODUCTIE BUDERUS LOGAMAX COMPACT WS160.2

Woningstation voor modernisering en nieuwbouw appartementsbouw.

Zowel in de renovatie als in de nieuwbouw worden meer en meer alternatieve vormen van verwarming toegepast. Wat betreft warmteopwekking wordt het aanbod steeds groter. Zo worden klassieke condensatieketels in een centrale stookplaats aangevuld met warmtepompen, WKK's (warmtekrachtkoppelingen) en thermische zonnepanelen. In de distributie van warmte en de productie van sanitair warm water hebben woningstations reeds enige tijd hun intrede gedaan.

TEKST & FOTO'S BUDERUS

De Buderus Logamax Compact WS160.2 woningstations bestaan uit een versie specifiek om bestaande individuele CV ketels te vervangen.

Collectieve verwarmingssystemen met een centrale stookplaats bieden immers het voordeel dat in de individuele wooneenheden geen verwarmingsketels meer aanwezig. Andere voordelen zijn:

- Volledig individueel verwarmen en SWW-productie per wooneenheid
- Eenvoudige installatie dankzij voorgesmonteerde hydraulische aansluiting
- Eenvoudig te combineren met hernieuwbare energiebronnen
- Geen rookgasafvoer of verbrandingsluchtaanvoer in de individuele wooneenheden
- Geen gasdistributie doorheen het gebouw
- Klaar voor koppeling van warmtenetten
- Lage onderhoudskost

De Buderus Logamax Compact WS160.2 woningstations bestaan uit een versie specifiek om bestaande indi-

viduele CV ketels te vervangen. Hiervoor zijn opbouw montagesets en omkasting voorzien.

Het woningstation is uitgerust met thermostatische regeling. Er is een modulair ontwerp uitgewerkt dat flexibel inzetbaar is voor gemengde of ongemengde verwarmingskringen. Zo kan makkelijk gekozen worden voor vloerverwarming of radiatoren of een combinatie hiervan. In de omkasting kunnen ook de collectoren voor de vloerverwarming gemonteerd worden. Op die manier vormt alles een mooi afgeschermd geheel.

De Roestvaststalen gelaste warmtewisselaar in het woningstation voorziet warm water volgens het doorstroomprincipe tot wel 16 l/min. Een omloop-pomp voor sanitair warm water kan als optie toegevoegd worden voor een verhoogd sanitair comfort.

Totaalaanbod van stookplaats en woningstation

Buderus wil haar competentie en ervaring van stookplaats ontwerp combineren met woningstations. Zo wil Buderus een concept aanbieden waarbij alle componenten zijn afgestemd op elkaar. Zo kan het ketelvermogen, het buffervolume en de regeltechniek afgestemd worden per type project. Dankzij beproefde hydraulische opstellingen wordt meer zekerheid gegeven aan het welslagen van projecten waarin woningstations worden opgenomen.

www.buderus.com

Buderus Logamax kompakt WS160.2-35 (T)E

Het ketelvermogen, het buffervolume en de regeltechniek kunnen afgestemd worden per type project.

IBS & TRIPLACO

Evenementenhal
Katoen Natie
geniet van
topakoestiek

Grote glazen ramen, een betonnen structuur, een stenen vloer. En een evenementenhal van maar liefst vier meter hoog. Gelukkig wist het architectenteam van Robbrecht en Daem dat harde materialen in een grote ruimte konden leiden tot een akoestische ramp. Precies daarom namen ze een afdoende oplossing op in hun lastenboek. Toen akoestisch specialist IBS naast het voorgeschreven BASWAphon de combinatie met de dempende panelen van Print Acoustics by Triplaco voorstelde, was de zaak beklonken. Opdrachtgever Katoen Natie en al hun medewerkers konden op hun beide oren slapen.

HeadquARTers

In de Van Aerdstraat in Antwerpen bevindt zich het hoofdkwartier van Katoen Natie. In 1855 opgericht als coöperatieve gaf de onderneming oorspronkelijk logistieke steun aan havenbedrijven, in het bijzonder die met betrekking tot katoen en aanverwante goederen. Vanaf de jaren '80 breiden de activiteiten zich echter uit naar andere industrietakken en vandaag groepeerde de Natie meer dan 100 vestigingen over de hele wereld. Eén constante: in de vele succesvolle ontwikkelingen bleef het hoofdkwartier in de wijk Antwerpen Noord, ook wel de Seefhoek genoemd.

Begin jaren '90 van vorige eeuw werd dit kloppend hart door Robbrecht en Daem stijlvol omgevormd tot een origineel en functioneel geheel. Het Gentse architectenteam verbond een los amalgaam van vier 19-eeuwse magazijnen en twee art-nouveahuizen met een nieuwbouwproject tot een gebouwencomplex met visie. Oude bakstenen en houten magazijnwelden werden er samengebracht met beton-, glas- en staalstructuren. Gedeelde wanden en vloeren werden daarbij doorbroken en ook in het dak kwamen strategische perforaties zodat daglicht overvloedig naar binnen kon stromen. Waardoor de hele site nu baadt in een zee van licht en ruimte.

Het resultaat was een bijzondere en authentieke werkomgeving. Verscholen in de oude magazijnen vind je nu tal van sfeervolle en originele werkplekken, maar dat niet alleen. Er zijn ook verrassende kunsttentoonstellingen, en ruimtes die inspireren en de informele ontmoeting tussen medewerkers stimuleren. HeadquARTers werd zo een harmonie tussen ondernemerschap, architectuur, kunst en geschiedenis.

Nood aan evenementenhal

"Met HeadquARTers smeedden we verschillende losse entiteiten om tot één geheel. Tot een conglomeraat dat in elkaar grijpt, relaties opzoekt", herinnert architect Johannes Robbrecht zich.

Maar het werk was niet af. Doorheen de jaren groeide Katoen Natie nog meer, zowel in aantal medewerkers als in zijn visie over een aangename en duurzame bedrijfsvoering. Daarbij bleek er onder andere nood aan een evenementenhal.

"Katoen Natie besloot daarom opnieuw beroep te doen op onze diensten. Het bedrijf vertrouwde ons de realisatie van

”

Een zeer ruimtelijke structuur van vier meter hoog in combinatie met het veelvuldig inzetten van harde materialen geeft veel (na)galm.

een hoekpand toe aan de Van Aerdstraat. Het gebouwenblok moest zich mooi inpassen in het bestaande complex én een programma huisvesten van een evenementenzaal op het gelijkvloers en woonentiteiten op de drie verdiepingen."

"Om de dialoog aan te gaan met de omgeving kozen we voor een gevel met betonnen schil waarin openingen werden uitgesneden om de ruimtes van daglicht te voorzien. We combineerden die met dezelfde gelige baksteen die ook in enkele nabijgelegen gebouwen terugkomt."

Nood aan akoestische oplossingen

De evenementenhal binnenin staat ten dienste van het bedrijf en van de buurt. De architecten kozen daarbij voor een zeer ruimtelijke structuur van vier meter hoog. Maar in combinatie met het veelvuldig inzetten van harde materialen - betonnen structuur, grote glasramen en stenen vloer - had je veel (na)galm. Waardoor de integratie van kwaliteitsvolle akoestische systemen een absolute noodzaak was.

Voor een kwalitatieve oplossing schakelde hoofdaannemer Hooberghs een echte specialist in: International Building Services (IBS), uit Lokeren.

Expert akoestiek, in al zijn facetten

Hans Blancquaert, bedrijfsleider IBS: "De voorbije jaren specialiseerden we ons als aannemer in akoestiek, vandaag zeker een heet hangijzer. Voorschrijvers werken in hun ontwerpen steeds meer met harde materialen zoals beton en glas. En die vragen extra aandacht naar akoestiek toe."

"Om hier goed op in te spelen, staan we in nauw contact met fabrikanten van akoestische oplossingen. Ons hele team volgt geregeld opleidingen, zo houden we de vinger aan de pols en blijven we op de hoogte van de huidige trends, de nieuwste producten."

"Op die manier kunnen we zowel voorschrijver als hoofdaannemer ontzorgen. Ze vinden bij ons een aanspreekpunt dat met kennis van zaken alle facetten van akoestisch comfort beheerst. Een specialist die zowel de voorbereiding als afwerking verzorgt tot in de kleinste details. Een partner ook, die meedenkt en vanuit zijn ervaring en expertise proactief oplossingen en interessante alternatieven aanreikt die het project ten goede komen."

”

In dit project kozen de bouwpartners voor het akoestisch absorberend Type Dw-systeem van Print Acoustics by Triplaco. Een half open, decoratief paneel met achterliggende isolatie dat werd afgewerkt met hoogwaardig, mat en transparant verniste Europese eikenfineer geleverd door Decospan.

Stijlvolle, onzichtbare integratie

"Jammer genoeg worden wij in vele gevallen te laat ingeschakeld, denken ontwerpers pas achteraf aan akoestische oplossingen. En dan kan er enkel oplopwerk gedaan worden. Dergelijke oplossingen zijn altijd minder efficiënt, minder esthetisch en vaak duurder. Beter is dus - zoals hier - al van bij de conceptfase akoestische oplossingen te voorzien. Zodat die stijlvol en haast onzichtbaar in het geheel kunnen worden geïntegreerd", aldus Hans.

"In hun lastenboek hadden Robbrecht en Daem reeds een BASWAphon pleistersysteem voorzien. Zelfs de slimme combinatie met een oplossing in zachte akoestiek was vermeld. Maar een andere dan diegene die we uiteindelijk in het project integreerden. Want nadat we als erkend

plaatser van BASWAphon in België werden aangesteld om de akoestiek van de zaal op punt te stellen, konden we de architecten tijdens een werfvergadering overtuigen van de meerwaarde om dit systeem te combineren met het akoestisch absorberend Type Dw systeem van Print Acoustics by Triplaco."

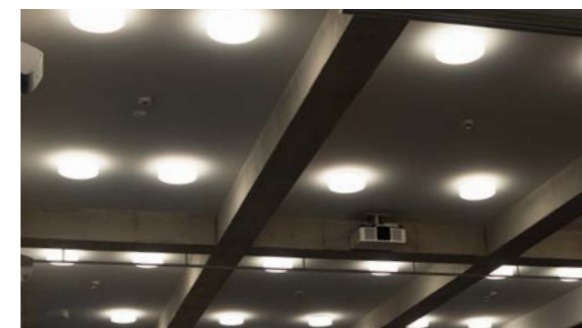
BASWAphon, geluidsabsorberend akoestisch pleistersysteem

Hans: "BASWAphon is een akoestisch pleistersysteem voor wanden en plafonds, ontwikkeld en geproduceerd in Zwitserland volgens de hoogste kwaliteitsnormen. Het kan ononderbroken worden aangebracht tot een oppervlakte van 400 m². Met dit systeem kan een akoestische demping gerealiseerd worden in een zeer beperkte dikte. Bovendien laat het systeem een zeer grote ontwerprijheid toe."

”

BASWAphon is een akoestisch pleistersysteem voor wanden en plafonds. Met dit systeem kan een akoestische demping gerealiseerd worden in een zeer beperkte dikte. Bovendien laat het systeem een zeer grote ontwerprijheid toe.

"Het bestaat steeds uit een basislaag met daarop een enkele of dubbele afwerklaag, afhankelijk van de gewenste gladheid en belichting. Elke afwerking is verkrijgbaar in een kleur naar keuze. Bovendien kan de basislaag gebogen of dubbel gebogen worden tot een radius van slechts 50 cm. Hierdoor past het zich moeiteloos aan bijna elke denkbare vormgeving aan: vlakke of hellende plafonds, gewelven, spitsbogen, koepels, muren ..."

"Om BASWAphon aan te brengen, zijn geen profielen nodig en ook geen plenum. De opbouwdiepte is zo minimaal: tussen de 30 en 75 mm. Het uitzicht is daarbij hetzelfde als dat van een gewone bepleisterde wand. Nog een laatste troef? Het systeem is vervaardigd uit zorgvuldig geselecteerde natuurlijke grondstoffen, waarvan 93 % gerecycleerd glas en marmerzand."

"Het BASWAphon-systeem installeerden we hier op het plafond en het bovenste deel van de muren. In combinatie met gipskarton werkten we daarbij nauwgezet tot tegen de betonnen liggers op de zoldering. Onderaan de muren combineerden we dit met het akoestische systeem van Print Acoustics. De scheiding tussen beide systemen lijnden we in samenspraak met de architecten mooi af ter hoogte van de deuren."

Akoestisch absorberend panelen

"Waar BASWAphon vooral zorgt voor geluidsisolatie, werd onze collectie decoratieve akoestisch dempende panelen speciaal ontwikkeld om allerhande storende geluiden uit de omgeving te absorberen", verduidelijkt Ruben Lannoo, Project Sales Acoustics Benelux van Print Acoustics by Triplaco. "Net de combinatie tussen beide systemen is erg interessant. Want hierdoor ontstaat een groot akoestisch comfort, zelfs in druk bezochte ruimtes met veel achtergrondlawaai."

"Onze panelen bestaan op maat van elk project. Maar bestaan steeds uit een hoogwaardige zwarte akoekern met een kwalitatieve, eenvoudig te reinigen bovenlaag. In dit project kozen we samen met de bouwpartners voor het akoestisch absorberend Type Dw-systeem. Een half open, decoratief paneel met achterliggende isolatie dat werd afgewerkt met hoogwaardig, mat en transparant verniste Europese eikenfineer geleverd door Decospan."

"Waar Baswaphon haast onzichtbaar in de ruimte lijkt, is ons systeem zeer aanwezig. Maar absoluut niet storend, integendeel. Het manifesteert zich als een houten lambrisering van massieve eiken latten, dezelfde die gebruikt werden in het raamwerk. Het is trouwens meteen een wand- en kastoplossing. Zodat ook deze mooi achter de lattenstructuur werden weggewerkt. En last but not least, onze materialen kunnen tegen een stootje. Het resultaat? Een warme, aantrekkelijke ruimte die akoestisch op punt staat."

"Zowel architecten als bouwheer waren erg tevreden over het eindresultaat. Op die manier hebben de bewoners op de verdiepingen geen last van de festiviteiten, concerten, recepties of andere events in de zaal. En ook omgekeerd dringen er geen geluiden van buitenaf de zaal binnen", aldus een tevreden Ruben.

www.internationalnv.be
www.printacoustics.be

STONE & TILE

HÉT B2B-EVENT VOOR NATUURSTEEN,
KERAMIEK & COMPOSIT

Registreer nu via
www.stone-tile.be
en krijg gratis toegang

Registreer nu via
www.renoresto.be
en krijg gratis toegang

RENORESTO

HÉT B2B-EVENT VOOR DE ERFGOEDPROFESSIONAL

17 & 18 MAART

9u30-18u

FLANDERS EXPO

hal 8 - Gent

Contact: +32 2 669 78 00 ♦ info@renoresto.be ♦ info@stone-tile.be